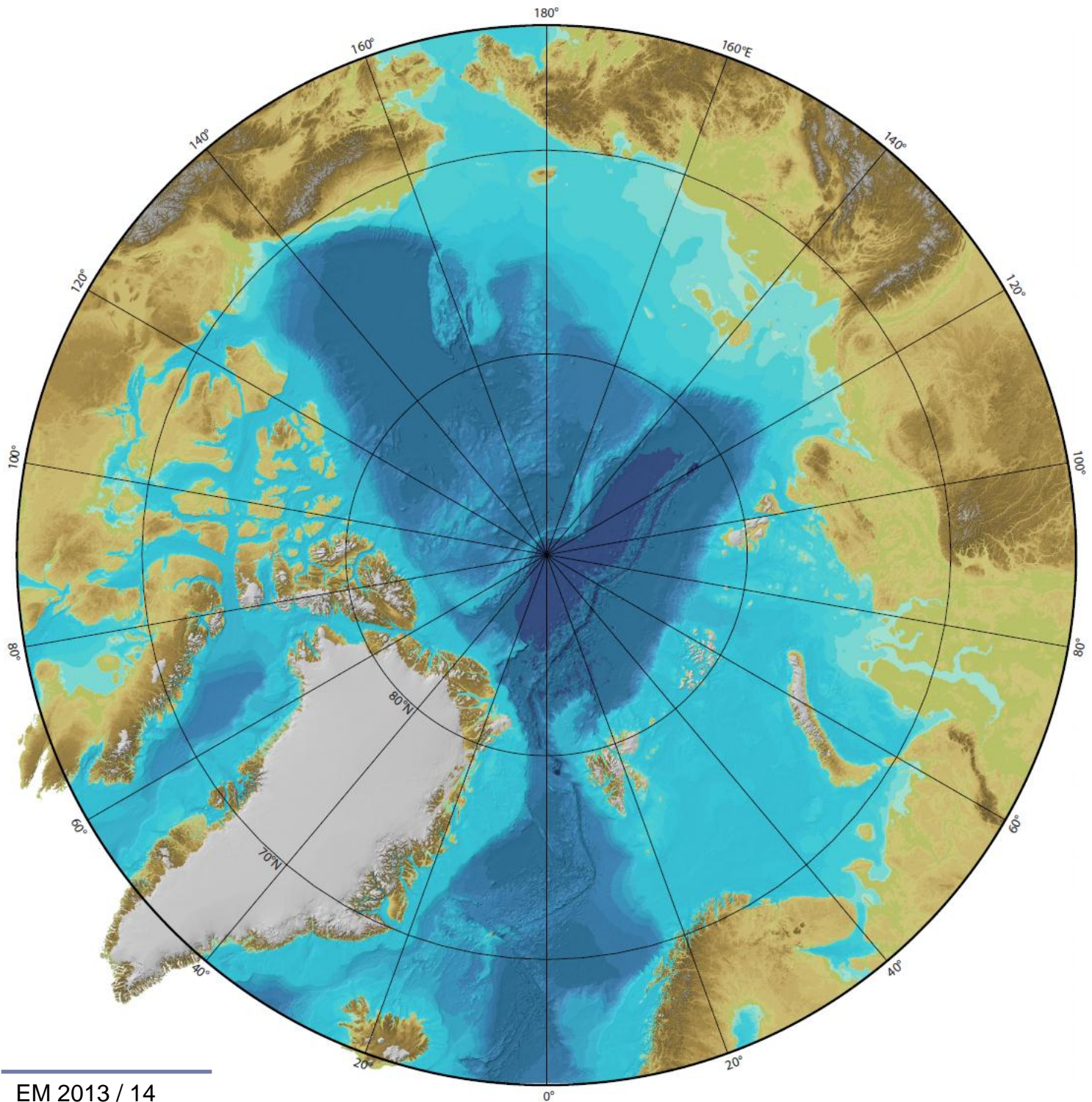

Udenrigspolitisk Redegørelse 2013

EM 2013 / 14

UD. J.nr.: 01.25-01

Sagsnr.: 2013-084862

Dok.nr.: 1257771

Udenrigspolitisk Redegørelse 2013

Foto og figurer i redegørelsen er brugt med tilladelse fra rettighedshaverne

Redaktion og Layout: Udenrigsdirektoratet

Forsidebillede:

International Bathymetric Chart of the Arctic Ocean (IBCAO)

IBCAO projektet startede i 1997, med nedsættelsen af et internationalt panel bestående af repræsentanter fra de arktiske kyststater, samt Tyskland og Sverige.

Formålet er at samle og formidle de dybdemålingsdata (bathymetry), som kommer frem af de forskningstogter der foretages i det arktiske ocean.

Disse data er relevante for den afgrænsning af søterritorierne der foretages i henhold til Havretskonventionen, jf. beslutningen i Ilulissat i 2008. Kontinentalsokkelprojektet og de danske LOMROG ekspeditioner er blandt bidragyderne.

Jakobsson, M., L. A. Mayer, B. Coakley, J. A. Dowdeswell, S. Forbes, B. Fridman, H. Hodnesdal, R. Noormets, R. Pedersen, M. Rebesco, H.-W. Schenke, Y. Zarayskaya A, D. Accettella, A. Armstrong, R. M. Anderson, P. Bienhoff, A. Camerlenghi, I. Church, M. Edwards, J. V. Gardner, J. K. Hall, B. Hell, O. B. Hestvik, Y. Kristoffersen, C. Marcussen, R. Mohammad, D. Mosher, S. V. Nghiem, M. T. Pedrosa, P. G. Travaglini, and P. Weatherall, The International Bathymetric Chart of the Arctic Ocean (IBCAO) Version 3.0, Geophysical Research Letters, doi: 10.1029/2012GL052219.

<http://www.ibcao.org>

maintained by: NOAA/NGDC & World Data Service for Geophysics

INDLEDNING	1
-------------------------	----------

Del 1 Naalakkersuisuts tværgående udenrigspolitik (Udenrigsdirektoratet)

<u>1. RIGSFÆLLESSKABETS FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK .....</u>	<u>5</u>
1.1. RIGSMØDER	5
1.2. SAMARBEJDE MED UDENRIGSMINISTERIET	5
1.3. JOINT COMMITTEE	5
1.4. PERMANENT COMMITTEE	6
1.5. HAVRETSKONVENTIONEN OG KONTINENTALSOKKELPROJEKTET	7
1.6. RIGSFÆLLESSKABETS ARKTISKE STRATEGI	7
<u>2. DET ARKTISKE SAMARBEJDE .....</u>	<u>8</u>
2.1. ARKTISK RÅD.....	8
2.2. OPRINDELIGE FOLKS SEKRETARIAT (IPS)	9
2.3. ARBEJDSGRUPPEN VEDRØRENDE BÆREDYGTIG UDVIKLING (SDWG)	9
2.4. UNIVERSITY OF THE ARCTIC (UARCTIC)	10
2.5. SAMARBEJDE MED CANADA.....	11
<u>3. DET NORDISKE SAMARBEJDE.....</u>	<u>12</u>
<u>4. DET EUROPÆISKE SAMARBEJDE – EU .....</u>	<u>13</u>
4.1. FORNYELSE AF FISKERIAFTALEN.....	13
4.2. FORNYELSE AF DEN POLITISKE FÆLLES DEKLARATION	14
4.3. FORNYELSE AF ASSOCIERINGSAFTALEN (OLT-ORDNINGEN).....	14
4.4. PARTNERSKABSAFTALEN MELLEM DEN EUROPÆISKE UNION OG GRØNLAND.....	14
4.5. 'LETTER OF INTENT' - HENSIGTSERKLÆRING	15
4.6. SAMARBEJDET I OVERSØISKE LANDE OG TERRITORIER (OLT).....	16
4.7. PROGRAMSAMARBEJDER MED EU.....	19
4.8. ØVRIGE SAMARBEJDSOMRÅDER MELLEM GRØNLAND OG EU	21
<u>5. DET GLOBALE SAMARBEJDE – FN .....</u>	<u>23</u>
5.1. FN'S MENNESKERETTIGHEDSRÅD	23
5.2. FN'S PERMANENT FORUM FOR OPRINDELIGE FOLKS ANLIGGENDER	23
5.3. FN'S SPECIALRAPPORTØR FOR OPRINDELIGE FOLKS RETTIGHEDER.....	24
5.4. EKSPERTMEKANISME FOR OPRINDELIGE FOLKS RETTIGHEDER.....	24
5.5. FN'S VERDENSKONFERENCE OM OPRINDELIGE FOLK 2014	25

5.6. WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION (WIPO).....	26
5.7. EKSAMINATION AF DANMARK I HENHOLD TIL FN'S KONVENTION OM ØKONOMISKE, SOCIALE OG KULTURELLE RETTIGHEDER.....	27
5.8. GRØNLANDS RÅD FOR MÆNNESKERETTIGHEDER.....	27
<u>6. HANDELSPOLITIK.....</u>	29
6.1. BILATERALE HANDELSAFTALER, EKSPORTFREMME OG INVESTERINGSTILTRÆKNING.	29
6.2. PLURILATERALE AFTALER – NORDISK, EU, M.FL.....	30
6.3. MULTILATERALE AFTALER - WTO	30
<u>7. UDENRIGSDIREKTORATETS ORGANISATION.....</u>	31
7.1. GRØNLANDS REPRÆSENTATION I KØBENHAVN	31
7.2. GRØNLANDS REPRÆSENTATION I BRUXELLES	31
7.3. KOMMENDE REPRÆSENTATION I WASHINGTON, D.C.	31

Del 2 Naalakkersuisuts internationale ressortarbejde

<u>8. DEPARTEMENT FOR BOLIGER, NATUR OG MILJØ .....</u>	35
8.1. DE INTERNATIONALE KLIMAFORHANDLINGER	35
8.2. DET ARKTISKE SAMARBEJDE - ARKTISK RÅD	36
8.3. DET NORDISKE SAMARBEJDE - NORDISK MINISTERRÅD FOR MILJØSPØRGSMÅL	37
8.4. ENVIRONMENTAL SUBCOMMITTEE UNDER PERMANENT COMMITTEE	38
8.5. OSLO-PARIS KONVENTIONEN (OSPAR)	38
8.6. ESPOO-KONVENTIONEN.....	38
8.7. UNESCO-KONVENTIONEN OM BESKYTTELSE AF VERDENS KULTUR- OG NATURARV, WORLD HERITAGE	39
8.8. KONVENTIONEN OM BIOLOGISK MANGFOLDIGHED (CBD).....	39
8.9. WASHINGTONKONVENTIONEN (CITES).....	40
8.10. KONVENTIONEN OM VÅDOMRÅDER AF INTERNATIONAL BETYDNING (RAMSARKONVENTIONEN) .	40
8.11. DET EUROPÆISKE MILJØAGENTUR	40
8.12. WWF	41
<u>9. DEPARTEMENT FOR FINANSER OG INDENRIGSANLIGGENDER.....</u>	42
9.1. UDVEKSLING AF PERSONDATA MELLEM GRØNLAND OG EU-LANDE	42
9.2. BEHANDLING AF PERSONOPLYSNINGER I GRØNLAND	42
<u>10. DEPARTEMENT FOR FISKERI, FANGST OG LANDBRUG .....</u>	43
10.1. NORTH ATLANTIC FISHERIES MINISTERS CONFERENCE – NAFMC	43

10.2. REGIONALE FISKERI FORVALTNINGS ORGANISATIONER.....	43
10.3. NORDISK MINISTERRÅD FOR FISKERI, HAVBRUG, JORDBRUG, LEVNEDSMIDLER OG SKOVBRUG – MR-FJLS	44
10.4. EU-FISKERIPROTOKOL.....	45
10.5. FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2013 MELLEM GRØNLAND OG RUSLAND.....	45
10.6. FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2013 MELLEM GRØNLAND OG NORGE	46
10.7. FISKERIAFTALE SAMT PROTOKOL FOR 2013 MELLEM GRØNLAND OG FÆRØERNE.....	46
10.8. AFTALE MED ISLAND OG NORGE OM LODDEBESTANDEN I FARVANDENE MELLEM GRØNLAND, ISLAND OG NORGE (JAN MAYEN)	46
10.9. DRØFTELSE VEDRØRENDE POTENTIelt FREMTIDIGT FISKERI I HØJSØ-OMRÅDET AF DET ARKTISKE OCEAN	46
10.10. NORTH ATLANTIC MARINE MAMMAL COMMISSION – NAMMCO	47
10.11. DEN INTERNATIONALE HVALFANGSTKOMMISSION – IWC	48
10.12. CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGERED SPECIES – CITES	50
10.13. THE INTERNATIONAL UNION FOR CONSERVATION OF NATURE – IUCN.....	51
10.14. JOINT COMMISSION ON NARWHAL AND BELUGA – JCNB.....	51
10.15. OSLO-KONVENTIONEN	52
10.16. JOINT COMMISSION ON POLAR BEAR - JCPB.....	53
<u>11. DEPARTEMENT FOR RÅSTOFFER, ERHVERV OG ARBEJDSMARKED.....</u>	54
11.1. UDVIKLING PÅ RÅSTOFOMRÅDET	54
11.2. MULTILATERALE AKTIVITETER	55
11.3. BILATERALE AKTIVITETER	55
11.4. VESTNORDISK SAMARBEJDE	55
11.5. MARKEDSFØRING AF GRØNLANDS TURISMEPOTENTIALE.....	57
<u>12. DEPARTEMENT FOR SUNDHED OG INFRASTRUKTUR .....</u>	58
12.1. MINISTERRÅDET FOR SOCIAL OG HELSE 2012.....	58
12.2. 15TH INTERNATIONAL CONGRESS ON CIRCUMPOLAR HEALTH (ICCH15).....	58
12.3. DEN AMERIKANSKE AMBASSADE I DANMARK.....	58
12.4. LICENSAFTALE MED EU	58
12.5. EXPERT FORUM ON TUBERCULOSIS IN NUNAVUT.....	59
12.6. TUBERKULOSEOVERVÅGNING I ICS (INTERNATIONAL CIRCUMPOLAR SURVEILLANCE).....	59
12.7. INTERNATIONALT SAMARBEJDE OM REKRUTTERING	59
12.8. ØVRIGE AKTIVITETER	59
<u>13. DEPARTEMENT FOR FAMILIE OG JUSTITSVÆSEN.....</u>	60
13.1. 8. PERIODISKE RAPPORT FN'S KONVENTION OM AFSKAFFELSE AF ALLE FORMER FOR DISKRIMINATION MOD KVINDER (CEDAW).....	60

14. DEPARTEMENT FOR UDDANNELSE, KIRKE, KULTUR OG LIGESTILLING 61

14.1. KULTUROMRÅDET 61

14.2. FORSKNINGSOMRÅDET 61

14.3. GYMNASIEOMRÅDET 62

Indledning

Verden omkring os har fået øjnene op for Arktis og Arktis' enorme ressourcer. Det gælder ressourcerne i Grønland og i det Arktiske ocean. Udfordringen i disse år er at forvalte interessen på en måde, så den styrker det grønlandske folk og Grønlands udviklingsmuligheder. For at sikre dette bliver vi i højere og højere grad nødt til at være vores ansvar bevidst internationalt.

Den stigende internationale interesse blev blandt andet demonstreret den 15. maj 2013 ved Arktisk Råds ministermøde i Kiruna, hvor Japan, Kina, Indien, Singapore, Sydkorea og Italien blev accepteret som nye permanente observatører i Arktisk Råd. Arktis og Grønland er også blevet vigtige i den globale politik. Det giver nye udfordringer for os at vi skal være med til at træffe alvorlige beslutninger med konsekvenser for os selv og for vigtige lande i verden omkring os. Det skal understreges, at Grønland og Danmark sammen har arbejdet hårdt for at sikre netop den beslutning om de permanente observatører som blev truffet 15. maj i Kiruna.

Beslutninger som disse er vigtige, og Grønland bliver i disse år stillet overfor nye alvorlige beslutninger – også med internationale konsekvenser. Det er et ansvar vi ikke kan løbe fra. Når Grønland netop i disse år søges fjernet fra forhandlingsbordet i Arktisk Råd, er det derfor ikke nogen tilfældighed. Beslutningerne i dette forum er blevet storpolitik - nogle vil mene for vigtig storpolitik til at et land som Grønland fortsat bør sidde med ved bordet. Men vi skal holde fast i, at Grønland og vores folk er det eneste oprindelige folk i Arktis som med selvstyreloven i hånden har sin egen regering med en anerkendt adgang til selvstændighed. Det er derfor Grønland som en selvfølgelighed sammen med Danmark, altid

indtil 2011 har kunnet sidde med ved forhandlingsbordet til Arktisk Råds møder.

Det er vigtigt at Grønland, der hvor vi har muligheden for det, altid er med til at forhandle på vores egne vegne. Det gælder i Arktisk Råd, men også i andre dele af det internationale samarbejde, for eksempel omkring bæredygtig udnyttelse og fastsættelse af kvoter for de levende ressourcer. Det er vigtigt at der er en grønlandsk stemme i det internationale samarbejde.

Men, vi skal også vænne os til at når grønlandske beslutninger om vores egen udvikling bliver truffet, inklusiv beslutningen om afskaffelse af nultolerancen overfor uran, bliver sådanne beslutninger fulgt både i København og i andre mere fjerne hovedstæder i Asien og Nordamerika.

I forholdet til Danmark, er det vigtigt at understrege at selv om den danske regering fortsat har det endelige ansvar hvad angår udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, så skal Grønland fortsat inddrages i spørgsmål som har betydning for Grønland. Det er derfor også kun os selv som sætter grænserne for hvad det er vi vil beskæftige os med på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område.

Kongerigets Arktiske Strategi fra 2011 og Naalakkersuisuts strategi på udenrigsområdet fra 2011 er fortsat vigtige pejlemærker. I Naalakkersuisuts strategi på udenrigsområdet fra 2011 blev det slået fast at hovedmålsætningen over de nuværende 10 år på udenrigsområdet for Grønland burde være at målrettet prioritere initiativer, ”som fremmer udviklingen af selvstyret mod en nation med økonomisk uafhængighed”.

Det kræver også at vores udenrigstjeneste skal tilpasse sig nye emner, som for eksempel forhandling af nødvendige handelsaftaler til at sikre bedre afsætning internationalt af vores produkter, samt tiltrækning af private investeringer til vores nye råstofsektorer. Det er nemlig nødvendigt at kigge til Asien og Nordamerika og andre vækstøkonomier som nye kilder til investering og som nye markeder for eksport.

Det er derfor det er nødvendigt med nye midler på området, inklusive til en repræsentation i Washington D.C. som det blev besluttet på forårssamlingen i 2012, og som der nu bliver fulgt op på.

Naalakkersuisut skal løbende se på de udfordringer vi står overfor, også ressourcemæssigt. Naalakkersuisut skal udvikle og tilpasse udenrigsområdet, så Grønlands udenrigstjeneste kan udbygges og være en professionelt og kompetent enhed i Selvstyret, med størst mulig andel af hjemmehørende ansatte.

Ved at udvikle vores aftaler og kontakter med andre lande, vil udenrigsområdet være med til at sikre Selvstyrets politiske og økonomiske udvikling. Det er nødvendigt for

at bevare og udvikle en stærk grønlandsk stemme i det internationale samarbejde.

Disposition

Udenrigspolitisk redegørelse udgør status over Naalakkersuisut indsats på centrale områder over det sidste år, samt perspektiver for udviklingen i den nærmeste fremtid. I og med at der blev afholdt valg til Inatsisartut, og at en ny regering tiltrådte 5. april 2013 dækker denne redegørelse indsats og resultater opnået under det forrige Naalakkersuisut, samt indsats, resultater og målsætninger forberedt af det ny Naalakkersuisut, inklusive udmøntningen af koalitionsaftalens målsætninger på udenrigsområdet. Redegørelsen er fortsat som i tidligere år delt i to: Del I behandler de centrale emner af udenrigspolitisk karakter, mens Del II omhandler de udenrigspolitiske aspekter af ressortområderne, hvis aktiviteter fortsat i stigende grad påvirkes og defineres af internationaliseringen.

Redaktion afsluttet 27. juni 2013

Del 1

Naalakkersuisuts tværgående udenrigspolitik (Udenrigsdirektoratet)

---

1. Rigsfællesskabets fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

1.1. Rigsmøder

Rigsmøderne mellem Danmarks Statsminister, Færøernes Lagmand og formanden for Naalakkersuisut afholdes årligt efter tur i de tre rigsedele. Det seneste rigsmøde fandt sted i august 2012 i Sydgrønland.

På embedsmandsplan afholdes samtidig separate kontaktudvalgsmøder:

- ◆ Et mellem Statsministeriets Departementschef og Departementschefen i Formandens Departement og Udenrigsdirektøren
- ◆ Et mellem Statsministeriets Departementschef og Lagmandens kontor.

På rigsmødet blev bl.a. IWC-politikken, spørgsmålet om placeringen af rigsdelen i Arktisk Råd samt andre spørgsmål af fælles interesse for rigsfællesskabet drøftet.

Det næste Rigsmøde skal finde sted i august 2013 i Danmark.

1.2. Samarbejde med Udenrigsministeriet

Den udenrigs- og sikkerhedspolitiske embedsmandsgruppe under ledelse af departementschefen i Formandens Departement og Udenrigsdirektøren drøftede på møde i august 2012 bl.a. de mulige sikkerhedspolitiske aspekter ved råstofindvinding, f.eks. af sjældne mineraler og uran (i tilfælde af evt. justering af nultolerancepolitikken). Der var enighed om, at disse problemstillinger skaber øget behov for samarbejde og informationsudveksling mellem rigsmyndighederne og selvstyret. Det blev derfor aftalt at indgå forhandlinger om en samarbejdsaftale, der bl.a. indebærer

løbende videomøder om aktuelle sager, rejseplaner mv. I april 2013, er forhandlingerne om en administrativ aftale genoptaget.

Endvidere orienterede man fra grønlandsk side om forslag, bl.a. fra Inatsisartuts side, om at oprette yderligere repræsentationer under forudsætning af, at det kan indarbejdes på Inatsisartutfinansloven for 2014. Der arbejdes videre med dette spørgsmål i regi af det administrative forum mellem Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet, der i øvrigt behandler konkrete administrative samarbejdsspørgsmål. Det er Naalakkersuisuts intention, at Grønland skal oprette en repræsentation i Washington D.C. i løbet af 2014.

1.3. Joint Committee

Joint Committee (JC) har fortsat til opgave at styrke samarbejdet mellem Grønland og USA således, at Grønland opnår en merværdi ved amerikanernes tilstedeværelse i landet. Dette skal sikre at relationerne mellem Grønland og USA ikke alene er baseret på den militære tilstedeværelse.

Indtil januar 2013 var JC samarbejdet organiseret omkring tre arbejdsgrupper:

- ◆ prioritetsgruppen, med fokus på de prioriterede samarbejdsområder, opfordre til samarbejde, og assistere med projektinitieringen og endelig godkendelser af JC projekter
- ◆ statusgruppen, der følger de eksisterende projekter og udarbejder den årlige afrapportering fra projekterne
- ◆ forskningsgruppen, der udelukkende har fokus på godkendelse og kontakt

til de forskningsbaserede samarbejder.

Grønland har været repræsenteret i samtlige tre arbejdsgrupper og har desuden haft formandskabet for prioritets- samt statusgruppen.

Den 13. juni 2012 blev det 9. møde i JC afholdt i København, hvor Grønland overtog formandskabet fra Danmark, hvilket betyder, at næste årsmøde vil blive afholdt i Grønland. Den årlige midtvejs-videokonference blev afholdt den 15. januar 2013. Parterne vedtog principperne for den nye struktur med sammenlægning af to arbejdsgrupper til én - "Language and Education". Desuden blev der enighed om at foretage en evaluering af prioriteter med henblik på at ændre prioriteter såfremt der var behov herfor.

I 2013 har den amerikanske ambassade fordoblet antallet af professionelle engelske klasser på Handelsskolen Nuuk og udvidet programmet til handelsskolen i Qaqortoq med vægt på turisme engelsk. Desuden havde direktøren for Fulbright Kommissionen og Danmark-Amerika fonden planlagt at besøge Grønland i foråret 2013. Besøget skulle have til formål at orientere om og opfordre grønlandske studerende til at ansøge om Fulbright stipendier og Danmark Amerika Fondet for midler til praktikophold.

I løbet af 2012 har der igen været fokus på at tiltrække unge grønlandske elever og studerende til arktisk forskning både i form af Sommerskolen i Kangerlussuaq, fælles forskningsuge (Joint Science in Education week) samt forskeruddannelse og udveksling (Graduate Research Training and Exchange).

Arbejdet med at fremme naturvidenskabelige uddannelser fortsætter med at være et afgørende element i forskningsgruppens mandat. Sommerskolen i Kangerlussuaq skal igen afholdes i 2013. Formålet med

sommerskolen er at samle lærere og gymnasieelever fra de tre lande og give dem mulighed for at få indsigt i arktisk forskning og som sidegevinst at forbedre engelskkundskaber for de grønlandske og danske elever. Det langsigtede formål er at få flere grønlandske elever til at tage en uddannelse indenfor arktisk forskning. Skolen varer i to uger med kombineret feltarbejde og foredrag. I 2012 omfattede dette projekt seks studerende fra USA, 12 grønlandske studerende og tre danske studerende som undervises af gæsteforskere.

Derudover er en International Sundhedskonference om arktisk sundhed planlagt at blive afholdt i Grønland i 2013.

Handelsskolen i Nuuk administrerer nu TOEFL sprogtesten (Test of English as a Foreign Language), som siden 2010 har udført succesfulde tests. Derudover har handelsskolen i Nuuk i tæt samarbejde med den amerikanske ambassade i København afholdt engelsk kursusforløb i en kombination af almindelig undervisning, e-læring og e-læringsplatform. Engelskundervisningen var et tilbud gældende for alle.

1.4. Permanent Committee

Permanent Committee holdt møde i december 2012 i Washington. På mødet drøftedes bl.a. spørgsmålet om bedre muligheder for anvendelse af Pituffiks faciliteter til civile formål (f.eks. forskning og råstofeftersforskning) samt spørgsmålet om, hvordan man kan sikre, at USA i videst mulig udstrækning indkøber varer og tjenesteydelser fra danske og grønlandske virksomheder. Der er aftalt en yderligere drøftelse af disse spørgsmål på Permanent Committees møde i 2013.

1.5. Havretskonventionen og Kontinentalsokkelprojektet

Rigsfællesskabet indleverede i december 2012 krav om udvidet kontinentalsokkel ("submission") for området syd for Grønland. Et stort antal sager, som er kommet i løbet af kort tid, forårsager flaskehalsproblemer i FN's Kontinentalsokkelkommission. Det forventes derfor, at der vil gå et par år før submissionen kan behandles. Projektorganisationen arbejder videre på at formulere submissioner for områderne nordøst for Grønland og nord for Grønland.

1.6. Rigsfællesskabets Arktiske Strategi

Udenrigsministeren afgav i sommeren 2012 en redegørelse for Arktis og for den arktiske strategi over for Folketinget, der tog positivt imod redegørelsen. En fælles styregruppe sikrer opfølgningen af den arktiske strategi. Som eksempel kan nævnes, at der i Arktisk Råd er forhandlet en aftale om samarbejde i forbindelse med olieudslip, der er blevet underskrevet på arktisk Råds møde i Kiruna i maj 2013.

2. Det arktiske samarbejde

2.1. Arktisk Råd

Svensk formandskab 2011-2013

Sverige overtog formandskabet fra rigsfællesskabet i maj 2011. Det svenske formandskab fornemmeste opgaver var at styrke Arktisk Råd, ved oprettelsen af Arktisk Råds sekretariatet samt udarbejdelsen af oliespilsaftalen, den anden juridisk bindende aftale i rådets historie. Desuden blev der lagt grundlag for at 6 observatøransøgninger kunne imødekommes til ministermødet i Kiruna.

Naalakkersuisut, ved Udenrigsdirektoratet, har været en aktiv og bidragende del i den daglige varetagelse af Rigsfællesskabets delegation ved Senior Arctic Officials (SAO) møder samt andre Råds møder. Endvidere har Udenrigsdirektoratet varetaget koordination af Grønlands interesser i forbindelse med rådets arbejde samt arbejdet i arbejdsgrupper og 'task forces'. Grønland har deltaget aktivt i Task Force on Institutional Issues, som har lagt fundamentet for etableringen af Arktisk Råds Sekretariat i Tromsø.

Under det svenske formandskab blev der afholdt fire regulære, to ekstraordinære Senior Arctic Official (SAO) og derudover tre forberedelsesmøder. Næste SAO møde vil blive afholdt d.23-25. Oktober i Whitehorse, Canada.

Placeringsproblematik

Det svenske formandskab har siden efteråret 2011, valgt at ekskludere Grønland og Færøerne fra forhandlingsbordet ved vigtige Arktisk Råds møder. Grønland og Færøerne har ikke haft adgang under alle de uformelle

møder, hvor beslutninger træffes og forhandlinger finder sted, i Arktisk Råd.

I to år har Grønland, sammen med Danmark og Færøerne, påpeget problemet ved denne ny praksis, uden at det har ført til nogen forbedringer. Drøftelser med det svenske formandskab er fortsat frem til afholdelsen af ministermødet i Kiruna. På baggrund af det valgte Grønland ikke, at deltage ved Arktisk Råds ministermøde d. 15. maj 2013 i Kiruna, Sverige. Samtidigt blev det besluttet at stille Selvstyrets samlede deltagelse i Arktisk Råd samarbejde i bero, indtil en tilfredsstillende løsning for Grønlands deltagelse i Arktisk Råd blev fundet.

Grønlands selvstyres prioritering af det internationale, herunder Arktiske, samarbejde fortsættes uforandret. Ressourcer, som for øjeblikket er frigjort på grund af berostillelsen bliver anvendt på at styrke selvstyrets udenrigspolitiske aktiviteter, herunder i andre Arktiske og Nordiske fora.

Denne handling har været nødvendig for at skabe forståelse og for at undgå, at det canadiske formandskab i perioden 2013 - 2015 fortsatte svenskernes praksis.

Indtil beslutningen om berostillelse blev truffet pågik der drøftelser sammen med Danmark og Færøerne omkring mulige løsninger for arbejdet fremover. Der er nu mellem Udenrigsministeriet, Udenrigsdirektoratet samt Lagmandens kontor aftalt en fælles fremgangsmåde, som skal ligge grundlaget for at Grønlands Selvstyres engagement i Arktisk Råd hurtigst muligt kan genoptages. Udenrigsministeriet har på vegne af Rigsfællesskabet indledt drøftelser med det Canadiske formandskab for at finde en løsning der er acceptabel for Grønland.

Formanden for Naalakkersuisut sendte en pressemeddelelse omkring udeblivelse fra Ministermødet og berostillelse d. 14. maj 2013. Ligeledes udsendte Danmark, Grønland og Færøerne en fælles pressemeddelelse 21. maj 2013.

2.2. Oprindelige Folks Sekretariat (IPS)

Oprindelige Folks Sekretariat (IPS) understøtter de oprindelige folks repræsentanters (Permanent Participants) deltagelse i arbejdet i Arktisk Råd. IPS har hidtil haft lokaler hos Grønlands Repræsentation i København. I konsekvens af, at der er oprettet et permanent sekretariat for Arktisk Råd i Tromsø, har der været enighed om, at det vil være mere hensigtsmæssigt, at Oprindelige Folks Sekretariat (IPS) flytter til Tromsø. På møder i sammenhæng med Arktisk Råds møder i 2012 har Permanent Participants drøftet, om man skal arbejde på en egentlig integration med Arktisk Råds Sekretariat eller en placering i Tromsø med mest muligt praktisk samarbejde med sekretariatet. Det er vedtaget at arbejde på sidstnævnte model.

2.3. Arbejdsgruppen vedrørende Bæredygtig Udvikling (SDWG)

Grønlands Selvstyre ved Udenrigsdepartementet varetager Rigsfællesskabets deltagelse i Arbejdsgruppen for Bæredygtig Udvikling (SDWG) og arbejder for at fremme samarbejdet på sundhedsområdet, samt at udvikle redskaber til en fælles forståelse af en bæredygtig politisk, økonomisk, social og kulturel - herunder sproglig udvikling - i det arktiske område og af arktiske samfund med respekt for oprindelige folks rettigheder.

Under Sveriges formandskab af Arktisk Råd i 2011-2013, har Grønland deltaget aktivt i

SDWG, som siden vores formandskab har videreført den stærke fokus på den menneskelige dimension i det arktiske samarbejde, herunder gennem projekter indenfor arktisk sundhed og modstandskraft, arktisk folks levevilkår, fødevarerikkerhed, Corporate Social Responsibility (CSR) i betydningen social og samfundsmæssig ansvarlighed, samt en række emner indenfor implementering af oprindelige folks rettigheder.

I løbet af det svenske formandskab har SDWG bidraget til en række tværgående projekter bl.a. vedr. tilpasning til klimaændringerne i Arktisk varetaget af de 6 forskellige arbejdsgrupper under Arktisk Råd. Flere projekter vil fortsætte under Canadas formandskab, som ligeledes vil byde på en række nye projekter indenfor handelsmæssigt samarbejde, ressourceudnyttelse og en videreførelse af arbejdet vedr. CSR.

Grønland har bidraget aktivt til udarbejdelsen af Arctic Maritime and Aviation Transportation Infrastructure Initiative, AMATII, som er en interaktiv database over infrastruktur, herunder særligt havne og landingspladser i det arktiske område. Grønland har ligeledes været repræsenteret i en ekspertgruppe, som har vurderet bevaringsværdige kulturminde i Arktis.

Under det svenske formandskab blev det besluttet at oprette endnu en ekspertgruppe under SDWG, som på samme måde som ekspertgruppen vedr. sundhed, AHHEG, skal bistå med ekspertviden og udarbejdelse af projekter og rapporter vedr. sociale, økonomiske og kulturelle forhold. Denne "Social, Economic and Cultural Expert Group" kaldes efter akronymet SEC.

Grønland er sammen med Canada medansvarlige for det islandsk ledede projekt vedr. opfølgning af Arctic Human Development Report fra 2004, som inspireret

af det årlige udviklingsindeks udarbejdet af FN's Udviklingsprogram (UNDP). Arctic Human Development Report redegør for og giver status på en række politiske, social, økonomiske, kulturelle mv. parametre på globalt plan. Projektledelsen og projektet planlægger at fremlægge Arctic Human Development Report II for Arktisk Råd i 2014.

2.4. University of the Arctic (Uarctic)

University of the Arctic (Uarctic) er et uddannelses- og forskningsnetværk bestående af 142 universiteter, højere uddannelsesinstitutioner og andre organisationer. Ilisimatusarfik og ARTEK er medlemmer. Uarctic udvikler og tilbyder uddannelsesprogrammer som både er relevante og tilgængelige for studerende i de arktiske lande. Det overordnede formål for Uarctic, som er et barn af Arktisk Råd, er at medvirke til at styrke uddannelse og forskning til gavn for en bæredygtig udvikling i Arktis.

Siden Uarctic blev dannet i 2001 har mere end 1200 studerende nydt godt af de udvekslingsprogrammer som tilbydes gennem Uarctic. Ligesom mere end 1300 studerende har fulgt det internetbaserede bachelorstudium i *Cirkumpolare studier*. På forskningssiden har arktiske forskere mulighed for et tæt samarbejde og løbende dialog igennem de mere end 25 tematiske netværker.

Uarctic har en decentral organisation spredt over næsten alle arktiske lande, hvor hovedadministrationen ligger ved Universitetet i Lapland, Rovaniemi, Finland. Uarctics rektor har dog kontor i Norge. For at styrke og koordinere arktiske oprindelige folks deltagelse i Uarctic samt for at inddrage oprindelige folks traditionelle viden har Uarctic en prorektor for oprindelige folks anliggender. En international bestyrelse

udpeget af Uarctics medlemsråd er Uarctics højeste beslutningsorgan.

Finansieringen af Uarctic sker gennem medlemmernes kontingent betaling, universiteternes egne in-kind bidrag samt tilskud fra private fonde og arktiske regeringer. Blandt regeringerne er de nordiske lande de største bidragydere og Danmark har i årene 2009-2012 bidraget med 3 mio. per år. Det er en udfordring for Uarctic's økonomi at de fleste bidrag er øremærket til at finansiere bestemte programmer, funktioner eller stillinger (som f.eks. Rektor og Prorektor stillingen) i Uarctic, hvorfor Uarctic har problemer med at få finansieret den løbende drift og administration og nye udviklingstiltag. Problemet er blevet større fra 2013, hvor også Danmark ved Ministeriet for Forskning og Innovation og Videregående uddannelse har øremærket sit bidrag til Uarctic. Fra grønlandsk side kan man dog glæde sig over at øremærkningen af det danske bidrag går til at styrke grønlandske, færøske og danske studerende og forskeres deltagelse i Uarctic.

Uarctics økonomiske situation blev ligeledes bemærket i Evalueringsrapporten om Uarctic fra Januar 2013 hvor en af de vigtigste anbefalinger er at Uarctic for alvor får styrket sin finansieringsstrategi og kobler den sammen med en tydeligere branding af Uarctic.

Naalakkersuisut vil gennem sit arktiske, nordiske og europæiske samarbejde arbejde for at sikre Uarctic en mere stabil finansiering i årene fremover og samtidig medvirke til at forbedre de grønlandske studerendes, forskeres og institutioners muligheder for at få adgang til og have glæde af de uddannelser og den viden der tilbydes gennem Uarctic.

2.5. Samarbejde med Canada

I november 2012 færdigforhandlede Rigsfællesskabet og Canada en aftale om afgrænsning af kontinentalsoklen mellem Canada og Grønland. Aftalen vil indebære, at den hidtidige midterlinje, aftalt i 1974, nyberegnes på grundlag af moderne teknologi, og forlænges nord for 82 grader nordlig bredde. Aftalen vil være en rigsfællesskabsaftale med Grønland som medunderskriver i henhold til selvstyrelovens § 13. Det er aftalt, at der også skal forhandles en aftale om procedurer mv., hvis der findes grænseoverskridende kulbrinteforekomster. Denne aftale henhører under Grønlands råstofkompetence og forhandles derfor af

Råstofstyrelsen i henhold til selvstyrelovens § 12. Det er aftalt, at afgrænsningsaftalen kan underskrives, når aftalen om grænseoverskridende kulbrinteforekomster er på plads.

Afgrænsningsaftalen omfatter ikke Tartupaluk (Hans Ø). Canada har tilkendegivet, at Canada er indstillet på at realitetsforhandle om Tartupaluk (Hans Ø), når afgrænsningsaftalen er underskrevet.

3. Det Nordiske Samarbejde

På nærværende samling får Inatsisartut forelagt den sædvanlige nordiske redegørelse som går mere i dybden med de udenrigsrelationer, som Naalakkersuisut håndterer i relation til det nordiske samarbejde.

En afgørende ny udvikling i Grønlands udenrigsrelationer var undertegnelsen i oktober sidste år af Nordisk Samarbejdsforum. Med Nordisk Samarbejdsforum har Færøerne, Grønland og Åland i fælleskab undertegnet en erklæring, som betyder, at man fremover vil søge fælles løsninger og støtte hinanden i det nordiske samarbejde. Denne erklæring er speciel derved, at den er undertegnet af både de 3 landes regeringsledere, og lederne for landenes delegationer i Nordisk Råd.

Figur 1, de nordiske regeringsledere mødtes 16. maj 2013 i Stockholm

Samarbejdet om bæredygtig udvikling i Nordisk Ministerråd blev fornyet i 2012 i opfølgning af FN's miljøtopmøde i Rio i juni måned. Grønlands aftryk på de nordiske samarbejde kommer her til udtryk på den måde, at man nu også i det nordiske samarbejde anerkender, at kulturområdet er

en lige så vigtig del af den måde man arbejder med bæredygtighed på som økonomi-, social- og miljøspørgsmål.

Arbejdet med arktiske spørgsmål i Nordisk Ministerråd har også i dette år udviklet sig positivt. Både samarbejdsministrene og en række fagministerråd har arktiske spørgsmål på dagsordenen, og der er grønlandske deltagelse i lidt over halvdelen af de projekter, der i 2013 opnåede støtte fra samarbejdsministrenes arktiske pulje.

Som opfølgning på debatten den 21. april 2012 i Inatsisartut om grænsehindre har Naalakkersuisut været aktiv i arbejdet med den nordiske reform af dette område. Den 1. januar 2014 afløses det nuværende Grænsehindringsforum af et nyt nordisk Grænsehindringsråd. Naalakkersuisut arbejder på at Grønland skal være repræsenteret fra Grænsehindringsrådets start.

Det generelle arbejde i Nordisk Ministerråd er præget af den nedskæring på op til 10 % i årene 2014 – 16 i Ministerrådets budget, som samarbejdsministrene endeligt vedtog i januar i år. Arbejdet vil indebære en række omprioriteringer, hvor det vi kræve en ekstra indsats at holde de temaer på bordet, som særligt har Grønlands interesse.

I det kommende ½ år vil samarbejdet med Færøerne og Danmark bliver særligt vigtigt, således at de grønlandske mærkesager vil kunne finde plads i det danske formandskabsprogram, som skal være styrende for arbejdet i Nordisk Ministerråd i 2015.

4. Det europæiske samarbejde – EU

Figur 2, EU ambassadørerne sammen med Julemanden i Ilulissat

Grønland har siden sin udmeldelse af de europæiske fællesskaber i 1985 haft en række aftalemæssige relationer til EU, som i dag udgøres af:

- ◆ En protokol til EU-traktaten om Grønlands udmeldelse af EU
- ◆ Associering til EU gennem OLT-ordningen, herunder adgang til EU-programmer
- ◆ En fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende fiskeriprotokol
- ◆ En politisk fællesdeklaration
- ◆ En Partnerskabsaftale med fokus på uddannelse
- ◆ Deltagelse i EU's Northern Periphery Programme
- ◆ Toldfrihedsaftale (kumulation) omkring specifikke fiskeprodukter
- ◆ Eksport af grønlandske rå diamanter under Kimberleyproces
- ◆ Veterinær kontrol aftale
- ◆ Letter of Intent – hensigtserklæring - på råstofområdet

Med et samlet årligt bidrag til landskassen fra EU's institutioner på ca. 320 millioner kr. er EU en vigtig samarbejdspartner for Grønland. Derudover er EU's institutioner nogle strategisk vigtige partnere for Selvstyret.

Dette både i relation til udviklingen og udnyttelsen af den adgang til EU programmer som Grønland har, og i relationer til øvrige relevante områder, som ikke direkte modtager budgetstøtte. Grønlands inkludering i EU-traktatens Kapitel 4 om OLT områderne, åbner op for en række samarbejds muligheder. EU's øgede interesse for arktiske spørgsmål understøtter EU's fokus på Grønland, særligt i 2012 med besøg af bl.a. 2 EU kommissærer, 27 EU ambassadører og ikke mindst OLT ministre i Grønland.

4.1. Fornyelse af Fiskeriaftalen

Rammeaftalerne der til sammen udgør aftalerelationerne mellem Grønland og EU, har i 2011 og 2012 været under genforhandling. Fiskeriaftalen blev færdigforhandlet som et vigtigt element af det samlede aftaleværk, allerede tidligt i 2012, og trådte i kraft 1. januar 2013.

EU kommissionen fremlagde den 7. december 2011 et aftaleudkast, til rådets forhandling, om fornyelse af partnerskabet med Grønland. Til forhandlingen i Rådet, blev det danske forhandlingsmandat koordineret nøje mellem Selvstyret og Udenrigsministeriet hvorefter Danmarks

medlem af arbejdsgruppen i Rådet forhandlede partnerskabsaftalen på plads under dansk EU formandskab i 2012. Dertil sikredes et tæt samarbejde om en orienteringsrejse for de 27 EU ambassadører, som netop skulle forberede EU ministrenes endelige afgørelse i ministerrådet. Orienteringsrejsen foregik 24.-27. maj 2012, og inkluderede faglige møder i Nuuk med Naalakkersuisut med fokus på fremtidige erhvervsudviklingsmuligheder, møde med Inatsisartut og endelig med besøg i Ilulissat og Ilimanaq for at opleve diversiteten af Grønland. Rejsen blev en succes. Den bidrog til en udvidet forståelse af Grønlands udviklingsbehov og nytten i samarbejdet med EU. I juli 2012 vedtog ministerrådet herefter partnerskabsaftalen med Grønland, med ét udestående, som er beløbet, der er afhængig af EU's finansielle budget for perioden 2014-2020 vedtages. EU's finansielle rammer forventes at være besluttet ved udgangen af 2013.

4.2. Fornyelse af den politiske fælles deklARATION

Forhandlingerne om en fornyet og overordnet politisk fælles deklARATION blev fremlagt af Selvstyret, under et møde mellem formanden for Naalakkersuisut og EU kommissionens formand, i maj 2012. EU kommissionens generalsekretariat har først i maj 2013 givet generaldirektoratet for udvikling mandat til at forhandle en sådan fælles politisk deklARATION med Grønlands selvstyre og Staten. Arbejdet med at forhandle en tekst pågår fortsat ultimo maj 2013. Det forventes at en politisk fællesdeklARATION kan underskrives primo 2014. Denne politiske fællesdeklARATION skal erstatte den eksisterende fællesdeklARATION som politisk blev vedtaget af Grønlands Landsstyre, den danske regering og EU's Formandskab ved underskrivelsen i Luxembourg den 27. juni 2006.

Fælleserklæringen er den politiske overbygning, som knytter EU's fiskeriinteresser og Grønlands udviklingsinteresser sammen.

4.3. Fornyelse af Associeringsaftalen (OLT-ordningen)

EU kommissionen fremlagde i juli 2012 deres udkast til rådsafgørelse, for en fornyet OLT ordning, for perioden 2014-2020. Selvstyret har i tæt samarbejde med udenrigsministeriet udarbejdet det danske forhandlingsmandat og forhandlingerne i rådets arbejdsgruppe pågår fortsat medio 2013. Det forventes at en ny OLT ordning/afgørelse vil være klar under Litauens EU formandskab, ultimo 2013.

Det forventes at den samlede betaling fra EU til Grønland (fiskeriaftale og partnerskabsaftale) i perioden 2014-2020 være i størrelsesordenen ca. 320 mio. kr. årligt. Dette beløb viderefører EU's samlede bevilling årligt til Grønland i perioden 2007-13. Det vides ikke om der ved vedtagelsen af EU's 7 årige budget bliver afsat midler til at indfri samarbejdsområderne i hensigtserklæringen "Letter of Intent" på råstofområdet. Såfremt dette måtte ske, vil det være nye midler udelukkende til at indfri de fælles interesse områder defineret i hensigtserklæringen af Kommissionen og Selvstyret.

4.4. Partnerskabsaftalen mellem den Europæiske Union og Grønland

Uddannelsessamarbejdet har medio 2010 været igennem en midtvejsevaluering, hvor en konsulent ansat af EU kommissionen har udarbejdet en rapport. Kommissionen færdiggjorde indstillinger baseret på midtvejsevalueringen i første kvartal af 2012.

Konsulent rapporten angiver bl.a. at Grønland implementerer sine forpligtelser tilfredsstillende og at samarbejdet på uddannelsesområdet er velfungerende. Der peges i rapporten på, at erhvervslivet bør være tættere forbundet til de prioriteter man tager på uddannelsesområdet.

Arbejdet omkring Partnerskabsaftalen inden for uddannelsesområdet varetages af Departementet for Uddannelse, Kirke, Kultur og Ligestilling i samarbejde med Repræsentationen i Bruxelles, samt Departementet for Finanser og Indenrigsanliggender.

I relation til den nugældende partnerskabsaftale, underskrev formanden for Naalakkersuisut, i september 2012, på Selvstyrets vegne finansieringsaftalen med EU kommissionen. Dette skete i margen af OLT-EU Forum i Ilulissat, hvor Grønland havde OLT formandskabet og afholdte det årlige Ministermøde og Forum. Finansieringsaftalen sikrer budgetstøttens udbetaling for 2012. Udbetalingen foretages af to omgange og under forudsætning af visse betingelser er opfyldte.

4.5. 'Letter of Intent' - hensigtserklæring

EU Kommissionens nye politiske interesse for at samarbejde på råstofområdet blev stadfæstet under en officiel underskriftsceremoni i Nuuk, den 13. juni 2012. Der underskrev EU kommissær for Erhvervsliv og Iværksætteri sammen med formand for Naalakkersuisut en hensigtserklæring om samarbejde, under et pressemøde. Erklæringen fremhæver et ønske om samarbejde på geologisk viden, analyse af infrastruktur og investeringsbehov, kompetence opbygning samt miljømæssige forhold. Hensigtserklæringen skulle bruges af

EU kommissionen som løftestang til at finde midler til samarbejdet.

I slutningen af august 2012 blev det første netværks arrangement afholdt. Under EU kommissærens besøg i Nuuk inviterede han medlem af Naalakkersuisut for boliger og infrastruktur på et orienteringsbesøg til det europæiske agentur for satellitter (ESA). Dette EU agentur rådgiver myndigheder i forberedelsen af internationale konferencer på geofysik, geologi, klima mv. Dette skulle bane mulighed for netværk mellem europæiske råstofinteresser og selvstyret. Efterfølgende afholdtes møder med repræsentanter fra den italienske Premierministers kontor og med repræsentanter for det italienske erhvervsliv, med fokus på infrastruktur investeringer, som led i udviklingen af råstof erhvervet. Der var en stor interesse for Grønland, hvor spørgsmålene vidnede om et ønsket udvidet kendskab til grønlandske forhold og på hvor man fra de italienske deltageres side stillede forslag om yderligere møder og etablering af et selskabsnetværk. Dette agtedes formaliseret via et rådgivende organ, som skulle stå for netværks etableringen, Pragmata Institute.

Pragmata Institute fik skabt stærk interesse hos særligt ét selskab, som leverer turbiner til vandkraftværker. I november 2012 foretog Pragmata Insitute og energiselskabet Sorgent'e en rejse til Grønland, med henblik på at undersøge konkrete muligheder for forretninger imellem Nukissiorfiit og Sorgent'e. Møderne mundede ud i et udkast til en samarbejdsaftale (MoU) om muligt samarbejde. Der er ikke sket yderligere, af hensyn til valget til Inatsisartut ved udgangen af februar 2013.

I september 2012 afholdtes det første partsmøde under hensigtserklæringen, i Bruxelles. Møderne var todelte, først et mini seminar mellem myndigheder og industri og

efterfølgende et myndighedsmøde. Seminaret's mål var information, specifikt at give status på efterforskningspotentialer i Grønland, for de indbudte europæiske selskaber. Af grønlandske selskaber deltog Nuna Minerals, Hudson Resources samt Greenland Minerals & Energy. Råstofstyrelsen gav ligeledes en efterforskning status og gennemgik vilkårene for efterforskning og udnyttelse. Det operationelle element, var at få europæisk industri engageret, herunder at skabe mulighed for samarbejde med de geologiske undersøgelser i EU.

På det efterfølgende myndighedsmøde, var Grønland repræsenteret bredt, ved råstofstyrelsen, Udenrigsdirektoratet og Grønlands repræsentation i Bruxelles samt udenrigsministeriet og GEUS. EU kommissionens delegation bestod af generaldirektoraterne for erhverv og udvikling samt af EuroGeoService. Hovedformålet var at samle parterne til et møde om samarbejdsmuligheder og mulig finansiering heraf. Fra kommissionens side blev særligt tre ønsker behandlet. Først og fremmest EU kommissærens indgående ønske om at finde muligheder for samarbejde med Grønland. Dernæst ønsket om at inddrage Grønland bredere i EU's initiativer på råstofområdet, da man nok ville få svært ved at finde særskilt finansiering til indfrielse af hensigtserklæringen. Endelig blev det fremhævet at, der synes at være ganske store udfordringer i forbindelse med at nå til enighed om EU's kommende 7 årige finanslov, hvor kommissærens ønske desværre nok stod svagt i den store prioriteringsliste. EuroGeoservice lagde derfor to konkrete forslag frem, dels at det kunne undersøges hvorvidt Råstofstyrelsen kunne indgå som selvstændigt medlem af EuroGeoService og dermed have direkte adgang til vidensopbygning. Det andet forslag gik på deltagelse i EURARE projektet, som

undersøger hvordan EU kan sikre en bæredygtig proces med at udnytte EU's sjældne jordarter.

Formanden for Naalakkersuisut har klart meddelt EU kommissionen at man i selvstyret måtte prioritere arbejdsopgaver med finansiering, og såfremt EU kommissionen ikke havde midler til at indfri et samarbejde på råstofområdet, er ingen juridisk bundet af den underskrevne hensigtserklæring. Medio 2013, arbejder EU kommissionen fortsat på at prioritere råstofområdet, men det vides ikke hvilke beløb de agter at få afsat til afdækning af et evt. fremtidigt råstofsamarbejde. Fra selvstyrets side har det været påpeget, at man afventer EU's klare melding om ny finansiering til at indfri samarbejdet, førend man kan reagere.

4.6. Samarbejdet i Oversøiske Lande og Territorier (OLT)

Associeringen til EU via OLT-ordningen har hjemmel i EU traktatens kapitel IV (TEUF). Ordningen medfører bl.a. told og afgiftsfri adgang til EU's indre marked, samt adgang til en række EU programmer. Ordningen trådte i kraft i 2001, blev ændret i 2007 og udløber ved udgangen af 2013.

Forberedelsen af en fornyet OLT ordning har foregået over en lang årrække, som følger kommissionens procedure for ny lovgivning. EU kommissionen fremlagde i juli 2012 deres udkast til rådsafgørelse, for perioden 2014-2020. Selvstyret har i tæt samarbejde med Udenrigsministeriet udarbejdet det danske forhandlingsmandat og forhandlingerne i rådets arbejdsgruppe pågår fortsat medio 2013. Det forventes at en ny OLT ordning/afgørelse vil være klar under Litauens EU formandskab, ultimo 2013.

Overordnet ønsker EU med Associeringen at fremme OLT'ernes økonomiske, sociale og

kulturelle udvikling. Perioden for en ny OLT-aftale løber fra 2014-2020 parallelt med den 11. Europæiske Udviklingsfond.

Udviklingsfonden finansierer OLT projekter og programmer. EU vil samarbejde og støtte OLT'erne i deres bestræbelser på at opnå bæredygtig udvikling indenfor følgende områder: miljø, klimaforandringer, biodiversitet, grøn energi, infrastruktur, innovation, social- og kulturelt samarbejde og samarbejde indenfor organiseret kriminalitet.

I kraft af den nuværende, men også fremtidige OLT-ordning har Grønland toldfri adgang til EU's indre marked. Dette er en ordning som ligestiller OLT-landene med EU's medlemsstater på handelsområdet. Det gælder for alle OLT-lande, at de produkter og varer de måtte eksportere til EU er undtaget told og afgifter. Ordningen forhindrer ikke, at OLT-landene kan sætte told på varer som kommer fra EU til OLT-landene. For Grønland har dette være en gunstig og fordelagtig ordning, idet landskassen siden 1985 har haft store indtægter på told og afgifter af varer importeret fra EU. I relation til adgangen til EU programmer, er det nu specificeret at, alle relevante parter fra OLT'erne skal være berettiget til deltagelse i og finansiering fra alle EU programmer.

Frem til udløbet af OLT-ordningen i december 2013 vil der fortsat bliver arbejdet intensivt med de fremtidige relationer mellem EU og OLT-landene, herunder indholdet af en ny ordning. Den næste OLT-ordning skal træde i kraft 1. januar 2014 – 31. december 2020.

For Grønlands vedkommende er det overordnet set strategisk vigtigt at fastholde OLT associeringen idet den bl.a. giver hjemmel til partnerskabsaftalen mellem Grønland og EU om budgetstøtte på godt 200 millioner kr. årligt til uddannelsesområdet. 2012 og 2013 har været og vil fortsat være afgørende år for fornyelsen af både Fiskeriprotokollen, Partnerskabsaftalen og

ikke mindst den overordnede OLT-ordning. Det forventes, at denne skal færdiggøres til ministerrådets godkendelse i løbet af 2013.

Grønlandsk OLT formandskab i 2012

Grønland overtog formandskabet for OLT-associeringen OCTA i januar 2012. Frem til september 2012 ledte og tilrettelagde Grønland arbejdet mellem de 26 OLT-medlemmer og kommissionen.

Formandskabets hovedopgave var at sætte dagsordenen for OLT-landene i EU systemet, vise politisk synlighed, tilrettelægge og lede møderne. Hvert formandskabsland kan selv inden for visse grænser prioritere hvilke sager og områder, det vil arbejde med i løbet af formandskabsperioden.

Formandskabet er ligeledes ansvarlig for at afholde og afvikle det årlige OLT-ministermøde samt EU-OLT forum, dette blev afholdt i Ilulissat september 2012. Her var der deltagelse af ca. 130 repræsentanter fra kommissionen, de fire medlemslandes OLT ansvarlige ministre, alle OLT-landenes regeringsledere, repræsentanter fra Europa Parlamentet, Inatsisartut samt embedsmænd. Møderne foregik over 4 dage, og Grønland fik stor anerkendelse og ros for både formandskabet som helhed, samt afviklingen af sådant et stort internationalt arrangement.

OLT Formandskabets prioriteter og temaer

Grønland havde prioriteret og valgt temaerne Politisk Synlighed & Grøn Vækst med fokus på "Uddannelse, Innovation og Forskning". I den forbindelse har Repræsentationen i Bruxelles udarbejdet en undersøgelse hvor resultaterne blev publiceret i en brochure med titlen "How cool is Green? Discover it in Greenland 2012". Brochuren fremhæver og synliggør bl.a., OLT'ernes udfordringer og

muligheder indenfor grøn vækst. Flere OLT-lande har udarbejdet nationale strategier hvori fokus på grøn vækst indgår i udformningen af politikker indenfor uddannelse, innovation og forskning. Undersøgelsen konkluderer også, at regeringerne i OLT-landene har anerkendt vigtigheden af uddannelse for den næste generation, som vil være fundamentet for den fremtidige økonomiske, sociale og grønne vækst. OLT'erne har stor betydning for EU, hvis man fx ser på miljøområdet, så står OLT-landene for ca. 90 % af den samlede europæiske biodiversitet. På den geopolitiske platform har OLT-landene inkl. Grønland en vigtig plads på verdenskortet. Andre områder kan ligeledes fremhæves fra brochuren, og bl.a. derfor er EU vigtig for OLT-landene og omvendt.

Grønland sigtede efter politisk synlighed under OLT formandskabet. Som et led i forberedelserne op til overtagelsen af formandskabet, var Formanden for Naalakkersuisut på besøg hos både de OLT ansvarlige ministre fra de 4 medlemslande, Danmark, England, Frankrig og Holland. Det er vigtigt at have et indgående kendskab til sine samarbejdspartnere. Derfor var formanden ligeledes på orienteringsrejse til 3 caribiske OLT-lande, de Britiske Jomfruøer, Aruba og Curaçao hvor der blev afholdt møder med bl.a. de tre regeringsledere samt de hollandske og den britiske guvernør. Formålet med rejsen var at diskutere Grønlands formandskab, herunder dagsorden til det årlige ministermøde og OLT-forum i Ilulissat september 2012, sikre opbakning til temaet grøn vækst, de politiske resolutioner, og ikke mindst sikre de 3 regeringsleders tilstedeværelse under ministermødet.

I løbet af OLT-formandskabet i 2012 havde Formanden for Naalakkersuisut ligeledes afgørende møder for Grønlands samlede EU relationer, herunder fiskeriaftalen,

partnerskabsaftalen, OLT-ordningen, muligt nyt samarbejde på råstofområdet samt en genforhandling af den fælles politiske deklaration som sammenholder alle aftalerne. Det betød "high-level" møder med Kommissionens formand José M. Barroso, udviklingskommissær Andris Piebalgs, fiskerikommissær Maria Damanaki samt viceformand for Kommissionen Antonio Tajani. Møderne blev afholdt både i Bruxelles og i Nuuk i løbet af 2012. Derudover var formanden for Naalakkersuisut vært for 27 EU ambassadørers orienteringsrejse til Grønland, i maj 2012.

Repræsentationen i Bruxelles var sammen med OCTA i juli 2012, arrangør af en konference i Europa Parlamentet med titlen: "Fra Arktis til Troperne – grøn vækst i OLT landene."

Her blev formandskabets tema om grøn vækst præsenteret og diskuteret med Medlemmer af EU Parlamentet, kommissionen, OLT-lande og andre diplomatiske repræsentationer. Her blev det anerkendt at, "*The OCTs are Green Growth generators in their regions*" og der blev fastslået, at behovet for større investeringer i uddannelse, innovation og forskning skal være drivkræfterne for udviklingen af en bæredygtig og grøn økonomisk vækst i OLT-landene. Konferencen blev rost for at skabe dialog og synlighed. Formålet med at skabe fokus på OLT'ernes udfordringer og muligheder til beslutningstagere i EU institutionerne blev således opnået på denne konference med ca. 100 deltagere.

Fokus på klima- og miljøområdet

Grønland deler næstformandsskabet i den faste arbejdsgruppe om miljø- og klimaforandringer, de såkaldte "Partnership Working Parties". I 2012 blev der afholdt møde i arbejdsgruppen om miljø- og

klimaændringer, hvor Repræsentationen i Bruxelles præsenterede Grønlands formandskabs program samt prioriteter, tema og fokus. Kommissionen gav en status på en række af EU's biodiversitets programmer, samt en gensidig informationsdeling på relevante arrangementer i Bruxelles og i OLT-landene. Forventninger og prioriteter til RIO +20 konferencen blev ligeledes diskuteret.

I sin egenskab som observatør og næstformand for arbejdsgruppen deltog Grønland og repræsenterede således alle OLT-landene til klimaforhandlingerne under FN's COP 18 i Doha, Qatar, december 2012. Der var mulighed for deltagelse i både plenum og side-events. OLT'ernes og Grønlands tilstedeværelse blev fremhævet specielt under et side-event arrangement, som blev afviklet af "the Global Green Growth Institute" der har tidligere statsminister Lars Løkke Rasmussen som aktiv formand. Her blev OLT-landenes udfordringer og muligheder indenfor grøn vækst fremhævet. Hermed blev der skabt en klar synergieffekt og sammenhæng mellem OLT'erne, Grønlands formandskabs prioriteter og synlighed under en stor international politisk begivenhed.

På trods af det øgede fokus og vægt på klima og miljø, har det via den nuværende OLT-ordning været vanskeligt at skabe faktiske projekter indenfor biodiversitets- og miljøprogrammer i OLT-landene. Derfor har BEST ordningen i 2012 været en succeshistorie, hvori bl.a. Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug i samarbejde med Nordisk Fond for Miljø og Udvikling fik tildelt EU midler til et projekt om beskyttelse af biodiversiteten som samtidig skal skabe fordele for lokalsamfundene. Sammen med IUCN er OCTA i 2013 gået i gang med at undersøge mulighederne for at udvikle samarbejdet omkring biodiversitet i OLT-landene. På initiativ af Europa Parlamentet

har Kommissionen iværksat BEST ordningen, som er et 3 årigt projekt hvori der kan ansøges midler til biodiversitets- og miljøprojekter i OLT-landene.

OLT-sekretariatet

I 2011 og 2012 påbegyndte og afsluttede OLT bestyrelsen ligeledes det konkrete arbejde med etableringen af OLT-sekretariatet. Grønland har deltaget aktivt i evalueringskomiteen som udvalgte det konsulentfirma, der skal stå for driften af sekretariatet og ansættelsen af 4 fuldtidseksperter. Formålet med OLT sekretariatet, er at sikre den faglige ekspertise og rådgivning for de individuelle OLT-lande, samt bakke op om bestyrelsens arbejde. Sekretariatet bistår med assistance vedrørende implementeringsarbejdet for EU programmer, ansøgning til projekter, arrangere workshops og seminarer og den nye OLT hjemmeside. Sekretariatet vil også fungere som et informations-, videns- og delingscenter. OLT-sekretariatet er et 3-årigt EU finansieret projekt som vil løbe og fungere frem til 2016.

4.7. Programsamarbejder med EU

Grønland har adgang til en række programmer under EU. Reglerne for den Europæiske Regionale Udviklingsfond (ERDF) giver således adgang til INTERREG IVb programmet Northern Periphery Programme (NPP), mens OLT-ordningen giver adgang til en række horisontale programmer.

I ERDF er reglerne sådan at 'ikke medlemsstater' selv skal betale deres pulje til projekter. Grønland allokere ca. 600.000 kr. årligt til NPP programmet. Disse midler bruges efterfølgende på grønlandsk deltagelse i transnationale projekter. Efter

aftale med de deltagende EU lande, kan Grønland og Færøerne bruge en del af ERDF midlerne, når egne midler er sluppet op.

Udenrigsdirektoratet har, sammen med andre departementer, udarbejdet evalueringen: "Evaluering af Grønlands deltagelse i International Programsamarbejder og fond". Heri redegøres for deltagelsen i de Nordiske programmer og EU programmerne, samt at der kommer med forslag til forbedringer.

Det konkluderes i rapporten, at der er stigende interesse og succes forbundet med det at deltage i EU programmerne. Herunder især inden for skoleudvekslingsprogrammet og Northern Periphery Programme. Naalakkersuisut arbejder på at implementere rapportens anbefalinger.

Forberedelse af næste NPP programperiode

Arbejdet i NPP foregår på embedsmandsniveau, og har i det seneste 1½ år bl.a. handlet om at forberede den kommende programperiode (2014 – 2020).

Der har i arbejdet været lagt vægt på, at programmet i højere grad skulle kunne være tilgængeligt i selv de allermest perifere områder, samt at finde løsninger på de problemer der opstår af store administrative krav og lange tilbagebetalingstider.

Den formelle forberedelsesproces blev startet på et såkaldt Program Monitoring Committee (PMC) møde, som Grønland var vært for i september 2012. Mødet blev holdt i Uummannaq, hvor der efter de to mødedage var indlagt en studietur til Ikerasak – en bygd, hvor skolen har deltaget i EU's skoleudvekslingsprogram. Formålet med at lade mødet være i Uummannaq, var netop at fremvise potentiale for at programmet kan gøre en forskel hvis det bliver i stand til at nå

lidt længere ud end bare de regionale hovedstæder i periferien. I Grønland vil det sige Nuuk og Sisimiut, som huser stort set alle NPP projekterne nu. De udenlandske deltagere, fik rykket på deres definition af hvad "perifer" betyder, og det at programmet skal være et "peoples' programme" har sat sig fast i alles bevidsthed.

Det vurderes, at der var stor succes med at påvirke beslutningstagerne på mødet i Uummannaq.

Figur 3, børn fra Børnehjemmet i Uummannaq gjorde et stort indtryk på deltagerne ved PMC mødet i Uummannaq

Som et led i EU's Arktiske Politik, er NPP blevet udset til at have en central rolle. Derfor har kommissionen valgt at omdøbe programmet til "Northern Periphery and Arctic" fra starten af den nye periode, 1. januar 2014.

Forhandlingerne om den nye periode forventes færdiggjorte i december 2013, hvorefter de kommende temaer kan offentliggøres.

4.8. Øvrige samarbejdsområder mellem Grønland og EU

EU's Arktiske politik

EU Kommissionen lancerede i november 2008 en Arktisk kommunikation der skitserer, hvordan Kommissionen ønsker at engagere sig mere aktivt i det Arktiske område. EU understreger, at man ønsker en permanent observatørstatus i Arktisk Råd. I relation til Grønland fremhæves, at der er et bredt favnende samarbejde med Grønland (baseret på Grønlands associering til EU, som et OLT land, og en del af Rigsfællesskabet). I løbet af 2011 har Kommissionen internt arbejdet på en ny Arktisk kommunikation, som i brede termer vil præsentere EU's strategiske og politiske resultater siden 2008. I juni 2012 fremlagde kommissionen en fremskridts rapport, på handlinger og mål nået siden 2008 kommunikationen. Heri angives specifikt om Grønland, at kommissionens udkast om et styrket partnerskab mellem EU og Grønland giver mulighed for at samarbejde omkring miljøbeskyttelse, i relation til diversificering af Grønlands økonomi og udvikling. Partnerskabet vil give mulighed for en udvidet dialog om råstoffer og på denne måde kunne dele know-how og erfaring. Indenfor rammerne af EU-Grønland partnerskabet er der underskrevet en hensigtserklæring på råstofområdet den 13. Juni 2012. Derudover fremhæves det at det europæiske energiagentur og naalakkersuisoqarfik for sundhed i januar 2012 har underskrevet en samarbejdsaftale om miljø og sundheds spørgsmål.

Importforbud mod sælprodukter og Inuit-undtagelse og WTO panelsag

Selvstyret har i samarbejde med Udenrigsministeriet i 2012 – 2013 haft mulighed for at følge Kommissionens arbejde

med reguleringen, ved at bidrage aktivt med baggrundsinformation omkring den grønlandske sælskindseksport.

I februar 2012 afholdte Medlem af EU Parlamentet Pat the Cope Gallagher en høring i parlamentet med titlen "The impact of the EU sealban on the Inuit population in Greenland." Baggrunden for høringen var at skabe debat om hvilke konsekvenser som importforbuddet i EU, på trods af for inuit undtagelsen har medført for Grønland. Medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Great Greenland, KNAPK gav en status og orientering om de grønlandske sælprodukter. Medlemmer af EU Parlamentet, EU's medlemslande og NGO'er deltog aktivt i arrangementet. På den måde skabtes politisk synlighed, faktisk viden og fremhævelse af udfordringerne delt omkring sælskindeksporten til EU fra Grønlands side.

I løbet af 2012 og 2013 har APNN, Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet haft indgående drøftelser med Kommissionen og generaldirektoratet for miljø om Grønlands endelige godkendelse som certificerende myndighed, således at sælskinds produkter som importeres fra Grønland til EU indføres lovligt. Kommissionen har i april 2013 godkendt APNN som certificerende myndighed i forhold til eksport af grønlandske sælskind til EU's markeder.

I slutningen af 2012 og i løbet af 2013 har Norge og Canada lagt sag an mod EU's totalforbud mod import af sælskind i WTO sammenhæng. Norge og Canada finder det urimeligt, at Grønland i realiteten har monopol på eksport af sælskind til EU, og mener at inuit-undtagelsens er i strid med EU's standarder for dyrevelfærd, offentlig sædelighed/morale og at sondringen mellem kommerciel og ikke-kommerciel fangst er i strid med de almindelige handelsprincipper i WTO. Grønland er ikke en part i denne sag, men udfaldet kan få betydning i form af enten

strammere eller lempeligere adgang for sælskind til EU's indre marked. Det forventes, at WTO panelet vil komme med deres konklusion og afgørelse på sagen ved udgangen af 2013.

Kimberley processen (KP).

KP er et internationalt samarbejde mellem stater, diamantindustrien samt NGO'er og har til formål at standse handlen med diamanter på en måde der skaber konflikt.

Råstofstyrelsen har sammen med Udenrigsministeriet og Grønlands Repræsentation i Bruxelles undersøgt hvorledes Grønland kan deltage i denne proces, og i sidste ende kan føre til at

selvstyret kan godkendes til at udstede Kimberley certifikater på eksport af rå diamanter. Der stilles krav til deltagerne i KP om intern kontrol i forbindelse med aktiviteter vedrørende rå diamanter. På kort sigt er det planen at KP og dets tilhørende komite og kommissionen anerkender, at Grønland med hjemmel i Partnerskabsaftalen kan deltage under EU's fælles koordination, som en del af medlemsland Danmark. Grønlands Repræsentation i Bruxelles har sammen med Råstofstyrelsen koordineret arbejdet og sammen deltaget i de officielle møder i komiteen i løbet af 2012.

5. Det globale samarbejde – FN

5.1. FN's Menneskerettighedsråd

Grønland deltog sammen med Danmark i behandlingen af de faste mandater vedr. oprindelige folks rettigheder under Menneskerettighedsrådet 21. samling i Genève i perioden den 10.-28. september 2012 (HRC21). Deklarationen om Oprindelige Folks Rettigheder (UNDRIP) danner det normative grundlag for arbejdet med disse mandater, hvilket understreger behovet for at fremme dens implementering globalt.

Under de tematiske initiativer, som Grønland og Danmark fokuserede på var den såkaldte omnibus resolution, dvs. omfattende alle mandater om oprindelige folks rettigheder under HRC, der som vanligt blev fremlagt af Mexico og Guatemala og vedtaget ved konsensus.

Hovedelementerne i resolutionen, som delegationen arbejdede på at fremme, relaterede sig til styrkelse af sprog vedr. oprindelige folks deltagelse i forberedelsen af Verdenskonferencen om Oprindelige Folks (WCIP) i 2014 (se separat afsnit vedr. WCIP). Herudover var der fokus på at få indsat sprog, der støttede 'Ekspertmekanismen vedr. Oprindelige Folks Rettigheder's (EMRIP's) rapport vedrørende inddragelse af oprindelige folk i beslutningstagen i forbindelse med udvindingsindustrien.

Resultatet var, alt i alt, godt og fremmende ift. dagsordenen om inddragelse af oprindelige folk i beslutningsprocesser i FN, herunder i forberedelserne af Verdenskonferencen i 2014.

5.2. FN's Permanent Forum for Oprindelige Folks Anliggender

Naalakkersuisut støtter arbejdet i FN's Permanent Forum for Oprindelige Folks Anliggender (UNPFII), som Grønland, sammen med Danmark, var med til at oprette i 2000. Den 12. mødesamling i UNPFII blev afviklet i FN's hovedkvarter i New York i perioden 20. - 31. maj 2013. UNPFII har besluttet at hvert andet år skal være et såkaldt evalueringsår uden et særligt overordnet tema, for at give mulighed for at gøre status over implementeringen af de mange anbefalinger, som vedtages i Forum.

UNPFII udgøres af 16 medlemmer hvoraf halvdelen er udpeget af oprindelige folk selv i de 7 regioner, som oprindelige folk inddeler verden i. Den anden halvdel er udpeget af regeringerne i de samme 7 regioner. I flere tilfælde har regeringerne også udpeget oprindelige folks repræsentanter som medlemmer af Forummet, således at oprindelige folk udgør et flertal i dette vigtige FN organ.

Dansk-grønlandske indlæg omhandlede blandt andet forberedelserne til FN's Verdenskonference om Oprindelige Folk, som skal foregå i 2014 (Se endvidere afsnit 5.5), indlæg i en dialog mellem Forum og FN's mange organer, i år med fokus på Verdensbanken og andre finansielle institutioner med en kraftig opfordring til at de accepterer og anvender begrebet 'Frit, forudgående og informeret samtykke' (FPIC) i stedet for konsultation, som ikke fordrer samtykke. FN Ambassadør Carsten Stauer deltog i en paneldebat om "Post 2015" forhandlingerne, der ventes at sætte dagsordenen fremover eksempelvis via en arbejdsgruppe vedr. Mål for Bæredygtig Udvikling – Sustainable Development Goals

(SDG), der tager over fra de tidligere 2015 mål – Millennium Development Goals.

5.3. FN's Specialrapportør for Oprindelige Folks Rettigheder

Naalakkersuisut har gennem årene haft et godt samarbejde med Specialrapportøren for Oprindelige Folks Rettigheder (SR), Professor James Anaya.

Specialrapportørens mandat, som blev fornyet i 2011 for en 3-årig periode, udløber med udgangen af april 2014, hvorfor der snarest muligt skal indledes en proces med at finde en egnet afløser for Professor Anaya, som har gjort en kæmpe indsats for at skabe opmærksomhed om de udfordringer oprindelige folk verden over står overfor, samt anviser løsningsmuligheder blandt andet ved at opfordrer til dialog og samarbejde og indgåelse af partnerskaber mellem stater, oprindelige folk og eksempelvis udvindingsindustrien, hvor dette er relevant.

5.4. Ekspertmekanismen for Oprindelige Folks Rettigheder

Ekspertmekanismen for Oprindelige Folk (EMRIP) afholdt sin femte samling i Genève den 9.-13. juli 2012. Et opfølgende tematisk studie sikrede fortsættelse af debatten om oprindelige folks inddragelse i beslutningsprocesser, særligt i forbindelse med råstofudvindingsindustrien. Endvidere fokus på implementering af FN's Erklæring om Oprindelige Folks Rettigheder (UNDRIP), hvor der trods universel tilslutning fortsat mangler konkrete nationale tiltag med henblik på at forbedre oprindelige folks rettigheder. Som et nyt initiativ afholdt man en vellykket interaktiv dialog om implementeringen af UNDRIP med et ekspertpanel bestående af EMRIP-formand Chief Wilton Littlechild, formanden for Det Permanente Forum, Chief

Edward John og Specialrapportør Professor James Anaya. Mekanismen sendte i alt 9 anbefalinger til Menneskerettighedsrådets (HRC) septembersamling, herunder forslag til emne til EMRIP's næste studie: oprindelige folks adgang til retsvæsenet ("Access to Justice").

EMRIP's femte samling blev åbnet med udpegning af Wilton Littlechild som samlingsens formand samt med et indlæg fra HRC-præsident, Laura Dupuy Lasserre. Rådspræsidenten henledte opmærksomheden på, at problematikken omkring oprindelige folks deltagelse i FN-systemets møder ville blive præsenteret under rådets 21. samling i september, særligt set i lyset af 2014-verdenskonferencen om oprindelige folk. Endvidere at man under samlingen ville afholde en interaktiv dialog om emnet "Indigenous Peoples and Access to Justice".

EMRIP's tematiske studie om sprog og kulturs rolle i forbindelse med fremme og beskyttelse af oprindelige folks rettigheder og identitet blev vedtaget under samlingen. Studiet blev fremhævet som særdeles relevant, idet sprog og kultur uomtvisteligt er tæt knyttet til oprindelige folks identitetsfølelse. Det blev endvidere påpeget, at retten til sprog og kultur burde ses som rettigheder på samme niveau som retten til selvbestemmelse. Diskriminerende lovgivning, dominerende kulturelle majoriteter og manglende anerkendelse af oprindelige folks sprog og kultur blev fremhævet som fortsat eksisterende grunde til, at oprindelige sprog og kulturer forsvinder, hvis ikke udryddes helt. Stater bør derfor have fokus på kulturel fleksibilitet samt implementering af nationale foranstaltninger, der har til formål at bevare oprindelige sprog og kultur.

Danmark-Grønland afgav et indlæg, der søgte at rette op på studiets mangel på referencer om Grønlands initiativer på sprogområdet, som ellers var afleveret

rettidigt. Der blev blandt andet redegjort Grønlands revision af sprogloven, der blev iværksat som følger af Selvstyrelovens anerkendelse af grønlandsk som det officielle sprog i Grønland og endelig støtten til arbejdet med sprog i Arktisk Råd.

UNDRIP blev under den generelle debat af flere stater fremhævet som et vigtigt symbolsk og praktisk værktøj i den internationale anerkendelse af oprindelige folks lidelser gennem historien. Interventioner fokuserede endvidere på nationale implementeringstiltag. Særligt blev øget samarbejde mellem myndigheder og oprindeligt folk (USA), forfatningsmæssig anerkendelse af oprindelige folk (Australien) og oversættelse til oprindeligt sprog i retssystemet (Mexico) fremhævet som virkningsfulde tiltag. Grundlæggende blev konsultation og deltagelse identificeret som fokusområder for staterne. Det blev bemærket af ekspertmekanismen, at det var positivt at se staters aktive deltagelse under dagsordenspunktet.

5.5. FN's Verdenskonference om Oprindelige Folk 2014

FN's Verdenskonferencen om oprindelige folk (WCIP) vil foregå den 22. - 23. september i 2014 i New York. Formålet med WCIP er at udveksle erfaringer om og synspunkter på realiseringen af oprindelige folks rettigheder, inklusive FN's Deklaration om Oprindelige Folks Rettigheder. Derudover vil konferencen også bidrage til formuleringen af FN's nye udviklingsmål efter 2015 hvor målene for RIO+20s mål for bæredygtig udvikling inddrages.

I efteråret 2012 vedtog FN's Generalforsamling en modalitetsresolution. Ved denne resolution blev det skabt enighed om oprindelige folks deltagelse som svarer til den deltagelsesform oprindelige folk har ved

de organer som specifikt beskæftiger sig med oprindelige folk (EMRIP og UNPFII). Dog udestår den endelige beslutning om detaljeringen af WCIP's hovedtemaer. Her har man ønsket at afvente oprindelige folks egne forberedelsesprocesser.

Oprindelige folk har siden efteråret 2012 organiseret deres egne regionale forberedelser, ligesom grupperingen for kvinder og unge har gennemført deres egne processer. Den globale koordinations gruppe (GCG) som blev udpeget i forbindelse med Brainstormmødet som Naalakkersuisut var med til at beværte i januar 2012 i København har haft ansvaret for at koordinere samarbejdet mellem de forskellige regionale grupperinger samt grupperingerne for kvinder og unge.

Forberedelsesmødet for den arktiske regions blev afholdt i oktober 2012 i Nuuk. Mødet blev beværtet af ICC med økonomisk og praktisk bidrag fra Naalakkersuisut. Blandt de mere end fyre anbefalinger er det værd at bemærke specielt fem forslag:

- ◆ At FN etablerer en frivillig tillægsprotokol til Deklarationen om Oprindelige folks Rettigheder som specifikt handler om land, territorier og ressourcer samt retten til selvbestemmelse
- ◆ At udnævne en FN Undergeneralsekretær for oprindelige folk, for at sikre oprindelige folk den største bevågenhed på allerhøjeste niveau i FN systemet
- ◆ At Arktisk Råd ved Ministermødet i 2015 vedtager en langsigtet strategi for bæredygtig og retfærdig ressourceudvinding
- ◆ At vedtage en etisk kode for private virksomheders ansvarlige adfærd
- ◆ At OECD opfordres til at udvikle passende politikker og retningslinjer i støtten til oprindelige folk.

Sideløbende har oprindelige folk løbende været i tæt dialog med EMRIP og UNPFII's om forberedelserne. I den forbindelse har der været arbejdet på at få fremmet et EMRIP studie om en realisering af UNDRIP's bestemmelse om at fremme oprindelige folks deltagelse i FN systemet.

Oprindelige folks globale forberedelseskonference for WCIP blev afholdt i Alta, Norge den 8-12. juni 2013. Sametinget i Norge er værter for konferencen. I Alta samles oprindelige folk fra alle verdens 7 regioner samt grupperingen af kvinder og unge, for blive enige om en fælles erklæringen med anbefalinger om de endelige temaer og for et slutdokument for Verdenskonferencen. Med en fælles global oprindelige folks erklæring vil oprindelige folk stå stærkt rustet til at indgå i de videre forhandlinger til de officielle WCIP forberedelser.

Naalakkersuisut vil fortsætte samarbejdet med den danske regering, ICC, Sametinget i Norge og GCG for at sikre oprindelige folk størst mulig indflydelse og deltagelse i FN forberedelserne og under selve Verdenskonferencen således at formålet med Verdenskonferencen opfyldes til fulde.

5.6. World Intellectual Property Organization (WIPO)

På baggrund af den manglende fremdrift i WIPO med hensyn til at finde frem til modeller for beskyttelse af oprindelige folks rettigheder, herunder særligt vedr. rettigheder til deres Genetiske Ressourcer (GR), Traditionelle Viden (TK) og Folklore (TCE) har Selvstyret de seneste år ikke prioriteret deltagelse i WIPO's regeringskomité (IGC), som er nedsat til formålet. På grund af en stærk EU-koordination og koordination i den såkaldte B-gruppe bestående af vestlige og ligesindede lande, er det vanskeligt at opnå

gennemslagskraft i for grønlandske synspunkter i den danske delegation, selvom der er sympatier og selvom Danmark støtter oprindelige folks rettigheder og implementering af UNDRIP i andre fora.

En systemisk fejl ved regeringskomiteen er staternes manglende vilje til at give oprindelige folk en reel mulighed for ligeværdig deltagelse i forhandlingerne vedr. deres rettigheder inden for de ovennævnte tre områder. Bl.a. er der manglende viden til at implementere UNDRIP på området, herunder manglende viljen til at modernisere sprogbrugen omkring oprindelige folk.

I 2013 er der indtil videre blevet afholdt to IGC-møder, hvor man i hvert møde søger at koncentrere arbejdet med et af de 3 områder. Således omhandlede et møde den 3-8. februar rettigheder vedr. genetiske ressourcer, mens et møde den 22-26. april beskæftigede sig med traditionel viden og et IGC møde den 15. – 19. juli vedrørende folkløse, som følges op af en status for alle møder.

5.7. Eksamination af Danmark i henhold til FN's konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Grønland deltog sammen med Færøerne i eksaminationen (afrapporteringen) vedrørende implementeringen af FN's konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder i Geneve i maj 2013. En sådan eksamination foregår hver 4. år for en FN-komité. I et åbningsindlæg orienterede Grønland om selvstyreordningen, hvor det i forhold til konventionens formål især blev fremhævet, at ordningen bygger på aftale mellem den danske regering og Naalakkersuisut som ligeværdige parter, og at det grønlandske folks ret til selvbestemmelse i henhold til folkeretten anerkendes.

Under drøftelserne svarede den danske delegation på en række spørgsmål rejst af FN-komiteen vedrørende Grønland:

- ◆ På spørgsmålet om hvorvidt Regeringen anerkender, at oprindelige folk har ret til selv at definere sig som et oprindeligt folk, og at Inughuit definerer sig selv som et oprindeligt folk, blev der i svaret henvist til Højesterets dom fra 2003 i Thulesagen. Heri udtaler Højesteret, at Inughuit ikke udgør et stammefolk eller et særligt oprindeligt folk inden for, eller sameksisterende med, det grønlandske folk som helhed. Samtidig blev det fremhævet, at, i sprogløven, er sproget i Nordvestgrønland anerkendt som en af de 3 grønlandske dialekter, og at Inughuit naturligvis har samme rettigheder som andre borgere i Grønland.
- ◆ Der blev rejst spørgsmål til, at revselsesretten ikke er ophævet ved lov i Grønland, således som den er i Danmark. Efter aftale oplyste

Socialministeriet, at der er enighed mellem Selvstyret og regeringen om at lov om forældremyndighed sættes i kraft for Grønland sammen med anden familieretlig lovgivning, hvorved den formelle revselsesret afskaffes. Grove tilfælde af revselse kan i øvrigt sanktioneres efter kriminalloven.

- ◆ Der blev spurgt til, at der såvel i Danmark som i Grønland og Færøerne fortsat er lønforskel mellem mænd og kvinder. Efter aftale oplyste den danske delegation, at der lovgivningsmæssigt er ligeløn, men at lønforskellene skyldes det kønsopdelte arbejdsmarked, at mænd i højere grad får lederstillinger, samt at kvinder ofte arbejder på deltid, og dette mønster gør gældende i såvel Danmark som Grønland og Færøerne.
- ◆ I forbindelse med et spørgsmål om evt. officiel fattigdomsgrænse i Danmark, blev der efterlyst oplysninger om fattigdom i Grønland. Det blev oplyst, at fattigdom i Grønland typisk er knyttet til manglende uddannelse, og at indkomstniveauet i bygder og yderdistrikter eksempelvis er væsentligt lavere end i Grønland som helhed.

Spørgsmålene indgår i de afsluttende observationer fra FN-komiteen, der vil blive besvaret skriftligt af Danmark/Grønland.

5.8. Grønlands Råd for Menneskerettigheder

15. november 2012 blev Inatsisartutlov nr. 23 af 3. december 2012 om Grønlands Råd for Menneskerettigheder (Rådet) vedtaget af et enigt Inatsisartut. Formålet med loven er at fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland ved at oprette Rådet som et uafhængigt råd, idet den samtidig skal medvirke til en generel videns- og

kompetenceopbygning om menneskerettigheder i Grønland. Rådet skal fungere i overensstemmelse med FN's Parisprincipper af 20. december 1993. Rådet finansieres gennem tilskud fra Landskassen og Udenrigsdirektoratet varetager sekretariatsfunktionen for Rådet.

Rådet blev konstitueret d. 4. marts 2013 med 17 medlemmer fra forskellige organisationer, institutioner og offentlige myndigheder. Ved det konstituerende møde blev Hjalmar Dahl

fra Inuit Circumpolar Council valgt som formand for Rådet og Børnetalsmanden Aaja Chemnitz Larsen som næstformand. Ved det konstituerende møde blev det ydermere vedtaget at Rådet i sin første periode skal forsøge at afdække den menneskeretslige situation i Grønland samt påbegynde arbejde med information af borgerne om Rådet og menneskerettigheder generelt.

6. Handelspolitik

Rammerne for vores lands handelspolitik fastsættes af Naalakkersuisut. Inden for rammerne af disse, er Udenrigsdirektoratet ansvarlig for at varetage landets offensive interesser (eksportfremme, tiltrækning af investeringer, handelsfacilitering, mv.) og defensive interesser (beskyttelse af Grønlandske virksomheders afsætningsmuligheder).

6.1. Bilaterale Handelsaftaler, Eksportfremme og Investeringstiltrækning.

Officielt besøg i Sydkorea

Formanden for Naalakkersuisut samt Naalakkersuisoq for Erhverv og Råstoffer samt Naalakkersuisoq for Uddannelse og Forskning deltog i et officielt besøg til Seoul i december 2012. Besøget inkluderede en erhvervsdelegation samt deltagere fra kulturlivet. Besøget havde form af et genbesøg efter den koreanske præsident Lee besøgte Grønland i september 2012, og den officielle delegation skulle følge op på konkrete aftaler indgået i Grønland samt indgå nye aftaler. Erhvervsdelegationens deltagervirksomheder skulle præsenteres for mulige koreanske samarbejdspartnere og kulturdeltagerne skulle præsentere hhv. moderne grønlandsk musik samt film.

Formålet med det officielle besøg var at udvikle relationerne med Sydkorea samt promovere grønlandsk eksportindustri, oplevelsesindustri og investeringsmuligheder.

Besøget var udbytterigt og afstedkom øget afsætning af grønlandske eksportprodukter, ligesom der blev skabt grundlag og interesse

for indgåelse af yderligere kommercielle aftaler mellem grønlandsk og sydkoreansk erhvervsliv. Udenrigsdirektoratet følger op på de samarbejdsmuligheder og aftalemuligheder, som blev afdækket under besøget og efterfølgende.

Konkret blev der i 2012 under de to besøg indgået samarbejdsaftaler indenfor uddannelsesområdet og erhvervsområdet mellem de grønlandske og koreanske myndigheder og organisationer og erhvervsliv, ligesom der blev etableret konkrete kontakter for grønlandsk erhvervsliv, der efterfølgende har medført øget afsætning af grønlandske eksportvarer i Sydkorea.

I juni 2013 blev der ligeledes arrangeret en workshop mellem grønlandske og sydkoreanske myndigheder, organisationer og erhvervsaktører om råstoffer i Grønland.

Samarbejdsrelationerne søges videreudviklet i 2013, særligt med forhandling om etablering af en permanent bilateral Joint Committee mekanisme mellem Sydkoreas udenrigsministerium og Udenrigsdirektoratet, og ved udarbejdelsen og forhandling af en frihandelsaftale.

Afklaring af Grønlands kompetence for indgåelse af Bilaterale Handelsaftaler

Der er i efteråret 2012 pågået et udredningsarbejde på embedsmandsniveau imellem Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet, med henblik på at afklare Grønlands kompetence for at indgå bilaterale handelspolitiske aftaler. Behovet opstod, da Udenrigshandelspolitik i og for sig ikke fremstår som ét entydigt politikområde, men er det samlede resultat af mange adskilte politikområder – herunder især toldregler,

veterinærregler, tekniske standarder, og meget mere.

Selvstyreloven bemyndiger Naalakkersuisut til at indgå bilaterale aftaler med andre regeringer (i modsætning til andre stater), som alene gælder for Grønland og som alene dækker fuldt overtagne sagsområder.

Dette betyder, at Naalakkersuisut kan indgå handelspolitiske aftaler med andre landes regeringer, så længe de ikke gælder for handel i forhold til resten af rigsfællesskabet og ikke gælder for ikke hjemtagne områder.

De væsentligste områder, som allerede er hjemtaget, omfatter bl.a. 'skatter og afgifter'. 'lovgivning om licitation' og 'Råstofområdet'. De væsentligste områder, som for øjeblikket ikke er hjemtaget, omfatter bl.a. 'ophavsret' og 'fødevare- og veterinærområdet'.

Forhandlingerne med Sydkorea om en frihandelsaftale er indledt, med overlevering af første udkast til en handelsaftale til Sydkorea i april 2013.

6.2. Plurilaterale aftaler – Nordisk, EU, m.fl.

Plurilaterale aftaler er aftaler indgået med en række andre lande, vi henregner blandt andet det nordiske samarbejde og samarbejdet med EU herunder. EU er fortsat den vigtigste aftager af vores eksport.

Veterinæraftale med EU

Arbejdet med at få etableret en veterinæraftale for eksport af fiskeriprodukter har stået på siden landsstyrets beslutning herom i 2002. Ordningen forventes at have stor værdi for eksporterhvervet. Dette arbejde er nu ved at være tilendebragt.

De formelle aftalemæssige forhold i forhold til EU er nu på plads, og to forhold udestår: Dels skal Fødevarestyrelsen sørge for at EU's veterinærlovgivning træder i kraft i Grønland, dels skal der være opført og godkendt mindst et grænsekontrolsted i Grønland.

Der er indgået aftaler af erhvervslivet om finansiering og drift af to grænsekontrolsteder, henholdsvis i Nuuk og Sisimiut.

Der er lavet en tidsplan for det tilbageværende arbejde, hvorefter de to grænsekontrolsteder forventes inspiceret af EU's fødevareinspektion primo september. Herefter forventes veterinæraftalen at træde i kraft inden for et halvt år.

6.3. Multilaterale aftaler - WTO

Ifølge beslutningen herom af det daværende landsstyre i 1995, som blev bekræftet i 2005, er det pålagt Udenrigsdepartementet at arbejde for at, dels Grønlands lovgivning bringes i overensstemmelse med WTO reglerne, og dels at notificere det Grønlandske handelsregime overfor WTO (ifølge dennes regler).

I WTO pågår der dog (stadig) forhandlinger i den såkaldte Doha-runde, som blev startet ved WTO's oprettelse i 1995 med henblik på at forny reglerne. Udenrigsdepartementet afventer resultatet af forhandlingerne i Doha-runden inden der notificeres. I mellemtiden fokuseres der på at følge op omkring arbejdet med at bringe den hjemlige lovgivning i overensstemmelse, samt at skabe det fornødne overblik der vil være nødvendigt i forbindelse med notificeringsprocessen.

7. Udenrigsdirektoratets organisation

7.1. Grønlands Repræsentation i København

Grønlands Repræsentation i København varetager de opgaver for Naalakkersuisut og administrationen, der mest hensigtsmæssigt varetages i eller fra Danmark.

Fællesudgifterne afholdes i henhold til en bevilling under Formandens Departement. Ressourceforbruget vedrørende faglig sagsbehandling for departementer/styrelser i Nuuk afholdes af de ansvarlige departementer/styrelser.

7.2. Grønlands Repræsentation i Bruxelles

Repræsentation i Bruxelles varetager Grønlands synlighed, vurderinger og interesser ved EU's institutioner, herunder arbejdet som bestyrelsesmedlem i OLT associeringens bestyrelse. Hovedopgaven er at rådgive Naalakkersuisut i relation til Grønlands aftalemæssige relationer til EU.

I forberedelserne op til fornyede aftaler og under OLT formandsskabet i 2012, har der været forberedt en omfattende lobby virksomhed, med deltagelse af flere medlemmer af Naalakkersuisut til information og kommunikations events i Bruxelles, særligt i EU parlamentet og ved møder med adskillige EU kommissærer og ikke mindst ved at formanden foretog bilaterale møder med EU's 4 ministre med ansvar for OLT området. Derudover var formanden for Naalakkersuisut på en OLT orienteringsrejse til 3 OLT medlemslande og endelig afholdtes adskillige møder med EU kommissærer og EU kommissionens formand. Ikke mindst blev der arrangeret en orienteringsrejse for EU's landendes 27 ambassadører i Bruxelles til Grønland og besøg af 2 EU kommissærer,

Antonio Tajani og Maria Damanaki, under Grønlands OLT formandskab.

7.3. Kommende Repræsentation i Washington, D.C.

Beslutning om åbningen af en repræsentation i Washington D.C. blev truffet ved Inatsisartut FM 2012/24 om repræsentationer i udlandet, med baggrund i Udenrigspolitisk Strategi og Redegørelse af 2011, som blev præsenteret til Inatsisartut EM 2011.

For at bekæmpe arbejdsløsheden er det nødvendigt, at vi styrker eksportsektoren. Indgåelse af handelsaftaler med andre lande er en vigtig prioritet for at styrke erhvervslivets rammebetingelser. Åbningen af Grønlands Repræsentation i Washington D.C. i 2014 vil bl.a. sikre, at vi fremover mere langsigtet kan arbejde for at opnå mere gunstige handelsrelationer med USA og Canada, der som bekendt udgør hovedparten af frihandelsområdet NAFTA.

I takt med, at den arktiske politiske dagsorden stiger og geo- og sikkerhedspolitikken kompliceres med asiatiske stormagters interesse i Grønland og regionen, er det en prioritet at fastholde og udvikle forholdet og kontakten til USA - også indenfor mineralefterforskning (inklusivt efter ophævelsen af nul-tolerancen for uran).

Repræsentation i Washington D.C. forventes akkrediteret til USA, Canada og Mexico. En grønlandsk repræsentationschef vil arbejde for at styrke handelsmæssige, industrielle og økonomiske relationer i mellem Grønland og Nordamerika, samt styrke samarbejde indenfor forskning, uddannelse, oprindelige folk, kultur, osv.

Åbningen af en repræsentation i Washington D.C. sker i samarbejde med det danske Udenrigsministerium, efter samme model som er tilfældet for repræsentationen i Bruxelles. Repræsentationen vil når den er etableret yde service overfor samtlige departementer i Selvstyret.

Koalitionsaftalen gør klart, at Grønlands udenrigspolitiske kompetence skal styrkes. Åbningen af Repræsentationen i Washington D.C., vil være en meget synlig udmøntning af denne politik.

Del 2

Naalackersuisuts internationale ressortarbejde

---

8. Departement for Boliger, Natur og Miljø

8.1. De internationale Klimaforhandlinger

De internationale klimaforhandlinger COP18 under FN's klimakonvention blev afholdt i Doha, Qatar, fra d. 23. november til 8. december 2012. Resultatet var en beskeden pakke af beslutninger under overskriften "*The Doha Climate Gateway*".

Figur 4, daværende Naalakkersuisoq Jens B. Frederiksen i samtale med Thomas Egebo, departementschef i Klima-, Energi- og Bygningsministeriet

Der var grønlandsk deltagelse i begge ugers forhandlinger og Naalakkersuisoq for Boliger, Infrastruktur og Trafik, Jens B. Frederiksen, deltog i højniveau-segmentet.

Blandt de vigtigste elementer var beslutningen om at forlænge

Kyotoprotokollen for perioden 2013 til 2020, men kun ganske få lande har påtaget sig reelle reduktionsforpligtelser i perioden. Parterne arbejder på, at der i 2015 skal indgås en global, juridisk bindende klimaaf tale, der er gyldig for alle parter under Klimakonventionen med effekt fra 2020.

Naalakkersuisoq leverede d. 2. oktober 2012 en officiel anmodning til klima-, energi og bygningsministeren om, at Danmark i forbindelse med ratificeringen af Kyotoprotokollens anden forpligtelsesperiode i foråret 2013 tager et territorielt forbehold for Grønland. Denne anmodning om et territorielt forbehold skal endeligt godkendes af Inatsisartut på efterårssamlingen 2013. Effektivisering af Grønlands anmodning om et territorielt forbehold vil have som konsekvens, at Grønland ikke binder sig til internationale reduktionsforpligtelser fra 2013 til 2020 under Klimakonventionen.

Samarbejdet mellem Grønland og Danmark

COP18 var den første klimakonference efter underskrivelsen af en klimasamarbejdsaftale mellem Danmark og Grønland i august 2012. Der er som følge af aftalen opnået store fremskridt, hvad angår konsultation og informationsdeling.

Under COP18 talte Naalakkersuisoq ved en velbesøgt *high level side event* arrangeret af det svenske formandskab for Arktis Råd under overskriften *Arctic Climate Change – Rapid Change and Global Consequences*.

8.2. Det arktiske samarbejde - Arktisk Råd

Miljøafdelingen deltager i følgende af Arktisk Råds arbejdsgrupper: Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP) og Protection of the Arctic Marine Environment (PAME). I begge arbejdsgrupper deltager Grønland sammen med den danske delegation. Ligeledes deltager Naturafdelingen i Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF), hvor Grønland varetager Rigsfælleskabets samlede interesser. Ligeledes indgår Naturafdelingen og Miljøafdelingen på embedsmandniveau i en række af AC's igangsatte projekter.

Arctic Monitoring Assessment Program (AMAP)

AMAP har til hovedformål at overvåge og vurdere den menneskeskabte grænseoverskridende forurening med tungmetaller, radioaktive stoffer og svært nedbrydelige organiske miljøgifte i Arktis, samt at rapportere om status for det Arktiske miljø til ministre og relevante fora. Indsatsen er blevet udvidet til også at inkludere effekter af øget UV-B stråling, ozon nedbrydning og klimaændringer.

I 2012 har Miljøafdelingen deltaget aktivt i møder samt deltaget i aktiviteter i AMAP regi. I 2012 har hovedområderne i AMAP arbejdet været opstartsfasen med projektet "Adaptation Actions for a Changing Arctic" samt færdiggørelsen af Arctic Ocean Acidification Assessment.

Protection of the Arctic Marine (PAME)

PAME er en arbejdsgruppe under Arktisk Råd, som arbejder for beskyttelse af det arktiske havmiljø. PAME beskæftiger sig med land- og havbaseret forurening af det arktiske havmiljø ved hjælp af langsigtede politiske målsætninger og styringsredskaber.

I 2012 fortsatte embedsværket med at bidrage til de faglige projekter vedrørende 'Arctic Marine Shipping Assessment', Sårbare havområder og 'Arctic Ocean Review'.

Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF)

CAFF arbejdsgruppen omhandler beskyttelse af biodiversitet og økosystemer og bidrager til at sikre implementering af Konventionen om Biologisk Mangfoldighed.

I 2012 har Grønland fortsat med at varetage vores rolle som medleder for 'Arctic Biodiversity Assessment' (ABA) og har aktivt bidraget til færdiggørelsen af ABA'en. ABA'en blev fremlagt for de Arktiske Ministre i maj 2013.

Grønland var desuden i 2012 medfacilitator til CAFF sideeventet under Ramsar COP11 i 2012. fokus under sideeventet var på aktiviteter i regi af Arktisk Råd herunder det kommende Arktisk Biodiversitets Assessment.

I 2012 har Grønland endvidere medvirket til at sikre den fortsatte implementering af the Circumpolar Biodiversity Monitoring Programme. (CBMP). Dette blandt andet ved at Grønland indgår i en række ekspertgrupper under CBMP, herunder deltager Grønlands Naturinstitut med en række eksperter. I 2013 vil Grønland være medleder i CBMP.

8.3. Det nordiske samarbejde - Nordisk Ministerråd for miljøspørgsmål

Det nordiske miljøsam arbejde skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvaliteten og livskvaliteten i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde, samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling. De nordiske regeringers miljøsam arbejde styres gennem Ministerrådet for Miljøspørgsmål, hvor miljøministrene i de nordiske lande og selvstændige områder mødes to til tre gange årligt. Som et led i det politiske arbejde tager de stilling til retningslinjerne for samarbejdet, fælles nordiske indsatser på miljøområdet, nordisk samarbejde i international sammenhæng samt strategiske spørgsmål. De nordiske ministre – herunder repræsentanter fra Naalakkersuisut – mødes 1-2 gange om året.

Daværende Naalakkersuisoq og daværende departementschef for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø deltog i Nordisk Miljøministermøde i marts 2012 samt i Nordisk Råds session 2012, herunder i det nordiske miljøministermøde den 31. oktober 2012. Under alle møderne lagde den daværende naalakkersuisoq specielt vægt på vigtigheden i brugen af havet samt vigtigheden af effektiv affaldshåndtering i forbindelse med diskussionerne om bæredygtig udvikling. Desuden fremhævede den daværende naalakkersuisoq problematikker i Arktis med de hormonforstyrrende stoffer, herunder blev det fremhævet, at Grønland er afhængig af fangst og fiskeri og at det derfor er relevant at forsætte med undersøgelserne vedrørende miljøgifte i Arktis.

Embedsmandskomiteen for Miljøspørgsmål

Under det Nordiske Ministerråd for miljøområdet findes en Embedsmandskomitee for Miljøspørgsmål (EK-M). EK-M leder det praktiske arbejde, herunder forberedelse og opfølgning af ministerrådets arbejde, samt sikrer at Miljøhandlingsprogrammet gennemføres.

I perioden 2013-2018 har miljøsektoren valgt at prioritere følgende fire områder:

- ◆ Grøn samfundsudvikling
- ◆ Klimaændringer, luftforureninger
- ◆ Biologisk mangfoldighed og økosystemer
- ◆ Sundhed og miljøfarlige kemikalier

Havgruppen (HAV)

Havgruppen (HAV) har til formål at støtte de nordiske lande med aktiviteter, der bidrager til udbygning af det videnskabelige datagrundlag og derved skabe basis for fælles aktioner mod forurening af havet. HAV projekterne tager gerne udgangspunkt i en indsamling og vurdering af tilgængelig viden, og projekternes tidshorisont er gerne kort.

Miljøafdelingen deltog i 2012 i HAV's halvårige møder.

Nordisk affaldsgruppe (NAG)

Den overordnede målsætning for nordisk affaldsgruppe (NAG) er, at de miljømæssige konsekvenser af affald i et livscyklusperspektiv er minimeret.

Gennem deltagelse i affaldsgruppens arbejde/møder fokuseres der på de faglige diskussioner og informationsudveksling imellem de nordiske lande. De medvirker blandt andet til etablering af faglige netværk mellem sagsbehandlere og myndigheder i

Norden. Denne erfaringsudveksling og forbedring af kompetencer er til stor gavn for selvstyre områderne og de mindre nordiske lande.

Der er tre NAG møder om året. I 2012 var Miljøafdelingen vært for NAG mødet i Nuuk i maj. Miljøafdelingen deltog i de 2 øvrige møder i 2012.

Københavnsaftalen

Aftale mellem Danmark herunder Grønland og Færøerne, Finland, Island, Norge og Sverige om samarbejde vedrørende bekæmpelse af forurening af havet med olie og andre skadelige stoffer.

Miljøafdelingen har siden 2010 deltaget i det årlige plenummøde under Københavnsaftalen.

8.4. Environmental Subcommittee under Permanent Committee

Underkomiteen skal identificere og behandle miljømæssige spørgsmål og anbefale relevante foranstaltninger mod risici som følge af miljømæssig forurening, der berører Thule Air Base og tilgrænsende områder. De fælles målsætninger er at beskytte miljøet og forebygge skadevirkninger fra enhver aktivitet på helbred og sikkerhed for mennesker. Daværende departementschef deltog under underkomitémødet i 2012.

8.5. Oslo-Paris Konventionen (OSPAR)

Konventionens formål er, at forebygge og bekæmpe forurening af det marine miljø.

Konventionen får stadig større relevans for Grønland bl.a. fordi der drøftes problemstillinger omkring arter der findes i

Grønland, om marine beskyttede områder samt problemstillinger relateret til råstofområdet.

Man blev i OSPAR i 2012 enige om at dele området op i en sydlig og nordlig del. I den sydlige del udenfor Islands kontinentalsokkelkrav oprettes et marint beskyttet område som oprindeligt planlagt i 2008. Mens der i den nordlige del kun oprettes et marint beskyttet område der gælder for vandsøjlen.

Dette forhindrer ikke Island (eller Grønland i en fremtidig situation) i selv at udlægge et område som marint beskyttet område og melde det ind til OSPAR som en del af det økologisk sammenhængende netværk af beskyttede marine områder (MPA'er). Det giver blot muligheden for selv at bestemme, hvilke områder der skal fredes og i hvilken grad.

8.6. Espoo-Konventionen

Espoo-Konventionen fra 1991 har til formål at afdække mulige grænseoverskridende virkningen på miljøet ved anlæg af større projekter. Formålet forpligter parterne til at gennemføre miljøvurdering af anlæg, der formodes at have grænseoverskridende miljø-påvirkninger. Miljøvurderingen bruges til at påvirkningerne mildnes, mindskes og bekæmpes gennem en forbyggende miljøindsats.

Konventionen kræver, at planer for anlæg af potentiel skadelig art skal kommunikeres til mulige berørte parter, og at anlæggets miljøpåvirkninger skal undersøges. Af konventionen fremgår det, at der skal gennemføres en miljøkonsekvensvurdering (VVM) ved anlæg nævnt i konventionen. Grønland har udarbejdet en bekendtgørelse vedrørende VVM (Vurdering af Virkning på

Miljøet), som blev godkendt af Naalakkersuisut i 2013.

8.7. UNESCO-konventionen om beskyttelse af verdens kultur- og naturarv, World Heritage

UNESCO-konvention fra 1972 er den første internationale aftale, der integrerer kultur- og naturbeskyttelse. Medlemslandene forpligter sig til at sikre effektive tiltag, der beskytter, bevarer og formidler kultur- og naturarven på eget territorium.

I 2004 blev Ilulissat Isfjord optaget på UNESCOs Verdensarvsliste som det første grønlandske område.

Naturafdelingen har i 2012 koncentreret arbejdet omkring den nationale forvaltning af området, herunder sikring af at de tiltag der fremgår af forvaltningsplanen for verdensarvsområdet implementeres.

8.8. Konventionen om biologisk mangfoldighed (CBD)

Det er Biodiversitetskonventionen der fastsætter at udnyttelsen af de levende ressourcer skal ske på et bæredygtigt grundlag og at man skal anvende forsigtighedsprincippet i forvaltningen af de levende ressourcer.

I oktober 2012 blev den 11. Partskonference (COP11) under Konventionen om Biologisk Mangfoldighed (CBD) afholdt. Et af de helt store emner på COP11 var drøftelserne om Konventionens artikel 8j om oprindelige folk. En særlig arbejdsgruppe herom er etableret, og arbejdsgruppen havde på deres forudgående arbejdsgruppemøder udarbejdet en række anbefalinger til COP11.

Naturafdelingen havde, efter tætte drøftelser med Udenrigsdirektoratet, forud for udarbejdelse af det danske mandatnotat og forud for Danmarks drøftelser i EU, meddelt at Grønland ønsker at man i CBD regi integrerer den korrekte brug af terminologien for oprindelige folk.

Naturafdelingen henviste blandt andet til de drøftelser, der foregik på RIO+20 og terminologi i det endelige slutdokument "The Future We Want" samt den store succes med ændring af sprogbrug under Ramsar COP11 i juni 2012.

EU var splittet på området med de nordiske lande på den ene side og England og Frankrig som var stærkt imod en ændring på den anden side. Således var det EU, der under de globale forhandlinger bremsede fremdriften og muligheden for at opnå enighed. Efter vanskelige forhandlinger i EU-gruppen endte man med et kompromis, der ikke kunne støtte direkte op om en ændring af sprogbrug ved COP11, men en tekst som igangsætter en analyse arbejde frem mod COP12 med henblik på at vurdere, hvilke konsekvenser en ændring vil have for partslandene (herunder juridiske implikationer).

Under den 10. partskonference i 2012 vedtog man Nagoya-protokollen om adgang til og udbyttedeling ved udnyttelse af genetiske ressourcer samt en global strategisk plan 2011-2020 med 20 konkrete mål (Aichi-målene). Desuden blev der taget en beslutning om at øge ressourcerne til indsatsen for bevarelse af biologisk mangfoldighed og at fastsætte mål herfor på COP11 i 2012. COP 11 handlede således om, hvordan disse beslutninger skal følges op ikke mindst i forhold til at mobilisere ressourcer til indsatsen. Beslutningen om Nagoya-protokollen på COP11 lægger op til fastlæggelse af den fortsatte forhandlingsproces.

Grønland skal i den kommende tid vurdere om Grønland skal tiltræde Nagoyaprotokollen. Naturafdelingen er pt. ved at undersøge, hvad processen for en eventuel tiltrædelse af protokollen vil betyde for Grønland.

På nationalt plan har Naturafdelingen i 2012 været tovholder på det såkaldte "netværksprojekt" som skal identificere vigtige biologiske naturområder i Grønland og på basis af dette danne grundlag for en strategi for beskyttede områder i Grønland. Arbejdet skal bl.a. munde ud i en faglig rapport over de vigtigste biologiske områder i Grønland. Projektet er en direkte forlængelse af forpligtelserne i regi af CBD og vil således medvirke til at Grønland implementere konventionens forpligtelser her i landet.

8.9. Washingtonkonventionen (CITES)

I tæt samarbejde med Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug arbejdes der for at sikre Grønlands interesser i Rigsfælleskabets arbejde, og at beslutninger, der tages i regi af CITES med direkte relevans for Grønland tages på et sagligt velfunderet grundlag.

8.10. Konventionen om vådområder af international betydning (Ramsarkonventionen)

Ramsarkonventionen har til formål at sikre og beskytte vådområder af international betydning, samt at sikre at en eventuel udnyttelse i området sker på et bæredygtigt grundlag.

I 2012 har Naturafdelingens fokus i Ramsar regi været at arbejde for vidensdeling og beskyttelse af Ramsarområder, med henblik på at få fokus på arktiske problemstillinger,

og sikre udbredelsen af viden om de eksisterende arktiske Ramsarområder samt potentielle nye områder.

I 2012 deltog Grønland under Ramsar COP11. Af afgørende betydning under COPen var en overordnet ændring af sprogbrug om oprindelige folk.

Naturafdelingen fremførte efter tæt dialog med Udenrigsdepartementet, at det er vigtigt at støtte og forsætte den linie som er lagt igennem mange år og som har været både en dansk og grønlandsk vigtig sag. Seneste i forbindelse med forhandlingerne under RIO+20. Danmark arbejdede, efter tæt dialog og på opfordring fra Grønland, i EU gruppen for at sikre støtte til at ændre sprogbrug om oprindelige folk i Ramsar sammenhæng i tråd med drøftelser og forhandlinger som gik forud for RIO+20. Det lykkedes at få EU med på ændringsforslaget og betød konkret en ændring brugen af "Indigenous and Local Communities" til sprogbrug, som blev vedtaget under UNDRIP.

Under Ramsar COP11 overtog Grønland desuden officielt formandskabet i det Nordiske Baltiske Regionale Initiativ (NorBalWet) i perioden 2012-2013. Der vil blive afholdt et internationalt møde i Ilulissat i 2013 med fokus på vådområder i Arktisk.

8.11. Det Europæiske Miljøagentur

Samarbejdsaftalen med det Europæiske Miljøagentur fra 2010 giver bl.a. mulighed for at Miljøafdelingen deltager som observatør i det europæiske Miljøinformations- og Observationsnetværk (Eionet), herunder muligheden for at deltage i møderne mellem de nationale kontaktpersoner (National Focal Points) tre gange årligt.

Miljøafdelingen har i 2012 deltaget i to af de tre årlige møder mellem de nationale kontaktpersoner.

Som følge af samarbejdsaftalen er der lavet en 11 minutter lang film "Mission Greenland - For a Cleaner Future". Filmen formidler mange af de udfordringer og mål som er beskrevet i affaldshandlingsplanen. Den er blevet rundsendt til adskillige uddannelsesinstitutioner og vist på KNR.

Endvidere har Miljøafdelingen i 2012 samarbejdet med Det Europæiske Miljøagentur og Inerisaavik om udarbejdelse af undervisningsmateriale med fokus på affald. Formålet med disse informationsindsatser er at opnå en større miljøbevidsthed.

Figur 5, i juni 2013 udkom Naalackersuisut med undervisningsmaterialet "Affald – ideer og inspiration".

8.12. WWF

Naturafdelingen har i 2012 deltaget aktivt i det af Udenrigsdepartementet igangsatte arbejde med at udarbejde en samarbejdsaftale med WWF om et fremtidigt gensidigt samarbejde.

9. Departement for Finanser og Indenrigsanliggender

9.1. Udveksling af persondata mellem Grønland og EU-lande

Udveksling af personoplysninger med offentlige myndigheder i EU-lande, forudsætter at der tilvejebringes et hjemmelsgrundlag for hver overførsel, i form af en konkret aftale samt godkendelse af Registerforskrifter efter drøftelse med Datatilsynet. IT-Sekretariatet og lovafdelingen samarbejder om, at få Grønland anerkendt som et "sikkert tredje land". Denne anerkendelse vil betyde, at udveksling af personoplysninger i forbindelse med internationalt samarbejde med offentlige myndigheder i EU-lande kan foregå smidigt og umiddelbart. I dag overfører for eksempel Domstolene personfølsomme sagsakter ved fremsendelse af materialet i printet form.

9.2. Behandling af personoplysninger i Grønland

For tiden udgøres persondataretten i Grønland af de gamle registerlove fra 1978. Arbejdet med at revidere persondataretten i Grønland skal, udadtil, positionere Grønland inden for menneskerettighederne, og dermed skabe grundlaget for en anerkendelse som sikkert tredjeland. I samarbejde med lovafdelingen undersøger IT-Sekretariatet behovet for en regulering på persondataretsområdet og hvilken lovmoder der passer bedst til Grønland. I praksis betyder dette, at vi kan udnytte de teknologiske muligheder og samtidig sikre rammerne for privatlivsbeskyttelse uden at det offentlige pålægges unødige byrder.

10. Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug

10.1. North Atlantic Fisheries Ministers Conference – NAFMC

Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Ane Hansen, deltog i North Atlantic Fisheries Ministers Conference (NAFMC) i Reykjavik i Island 2. – 5. juli 2012. Ministermødet havde fokus på fiskeriets bifangster og udsmid, på hvilke forvaltningstiltag der kan lede til udryddelse af udsmid og hvorvidt markedsmuligheder og -udfordringer kan have indflydelse på politikken omkring udsmid og bifangst.

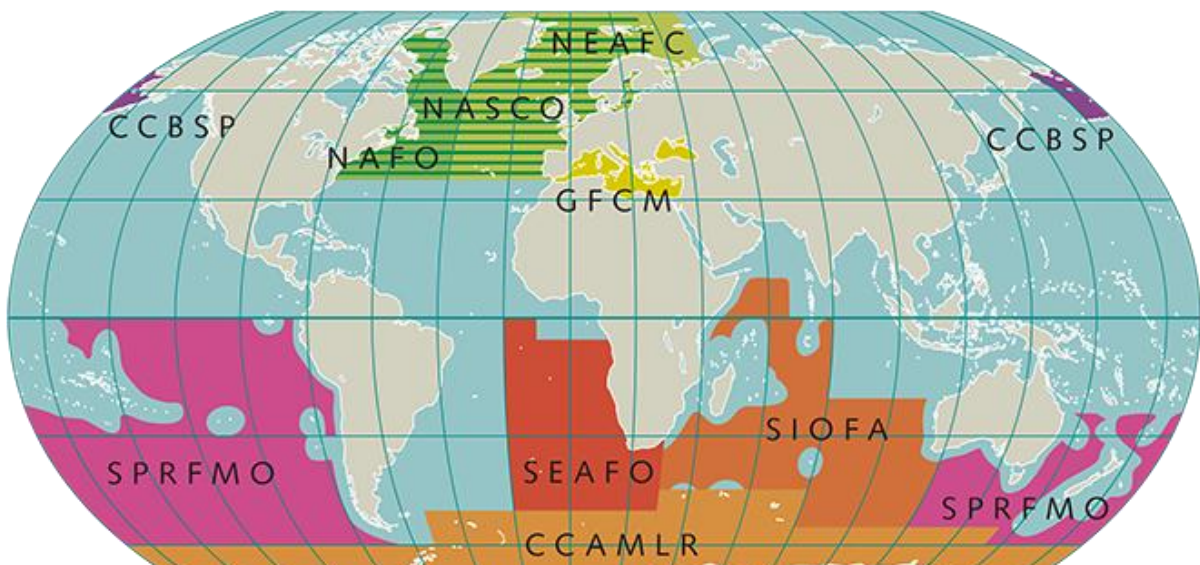
Figur 6, NAFMC i Reykjavik

Naalakkersuisoq orienterede om, at Grønlands fiskerier er relativt rene, da der er forholdsvis få arter. I det havgående fiskeri bruges store masker, hvilket resulterer i lille bifangst af andre arter. I rejefiskeriet bruges riste, hvorved bifangst af voksne fisk undgås. I fiskeriet efter hellefisk er der et område hvor trawlfiskeri efter hellefisk er forbudt – netop for at udgå bifangst af små hellefisk.

Naalakkersuisoq informerede endvidere om, at Grønlands Landstyre har vedtaget en ny bekendtgørelse på bifangstområdet, hvor den maksimale tilladte mængde bifangst er reduceret fra 10 % til 5 %.

Naalakkersuisoq fremhævede desuden vigtigheden af at sikre, at fiskebestande ikke bliver overfisket samt at hele økosystemet bliver beskyttet. I den sammenhæng indskærpede Naalakkersuisoq, at de meget store sælbestande, som følge af EU og andre landes forbud mod handel med sælprodukter, er et stort problem for hele økosystemet.

10.2. Regionale Fiskeri Forvaltnings Organisationer

Figur 7, verdens Regionale Fiskeri Forvaltnings Organisationer. Grønland er med i NAFO, NASCO and NEAFC. (World Ocean Review 2, maribus gGmbH, Hamburg 2013)

Northwest Atlantic Fisheries Organization – NAFO

Arbejdet i NAFO fortsættes som hidtil.

North East Atlantic Fisheries Commission – NEAFC

Arbejdet i NEAFC fortsættes som hidtil.

North Atlantic Salmon Conservation Organization (NASCO)

De stadigt forværrede tilstande i laksenes hjemfloder i Nordamerika og Europa har medført, at der i de senere år ikke har været noget "overskud", der kunne udnyttes til et kommercielt fiskeri i Grønland, hvorfor den årlige laksekvote til indhandling i Grønland i perioden 2002-2011 blev fastsat til 0 tons. Som noget nyt fastsatte Naalakkersuisut i 2012 en kvote på 35 tons til indhandling til fabriksanlæg i Grønland, men ikke til eksport. Der har således udelukkende været tale om fiskeri efter laks til forsyning af det grønlandske hjemmemarked. Til illustration af problematikken vurderede ICES i 2008, at laksebestandene i de europæiske og amerikanske områder, der forsyner Vestgrønland med laks, var på et historisk lavt niveau. Den biologiske anbefaling for 2013 viser kun en ganske svag forbedring. Anbefalingen er således, at bestandene, der optræder ved Vestgrønland er under forvaltningsgrænsen, og at bestandene lider af reduceret reproduktiv kapacitet.

10.3. Nordisk Ministerråd for fiskeri, havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug – MR-FJLS

Norge havde formandsskabet for det nordiske samarbejde i 2012. Fiskeriområdet havde titlen "Havet er fremtiden" med fokus på marin ressourceforvaltning og grøn vækst. Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Ane Hansen, deltog i Nordisk Ministerråds sommermøde i Trondheim, Norge d. 28. - 29. juni 2012.

Figur 8, de nordiske FJLS ministre i Trondheim 2012

Naalakkersuisoq lagde i sin deltagelse bl.a. vægt på at arbejde for det grønlandske ønske om, at havets levende ressourcer bør forvaltes ud fra en økosystembaseret tilgang således, at der tages hensyn til det samlede økosystems bæreevne. Efter grønlandsk opfattelse er en forvaltning med dette udgangspunkt, på et biologisk grundlag, den eneste fremgangsmåde, der kan sikre en bæredygtig fangst og fiskeri i de kommende år.

Naalakkersuisoq informerede om, at Grønland fortsat arbejder for en certificering af fiskeriet således, at der kan opnås de bedst mulige priser for grønlandske fiskeriprodukter. I denne sammenhæng er

erfaringsudvekslingen med de andre nordiske lande specielt vigtig.

De nordiske ministre, der var samlet i Trondheim, vedtog en fælles erklæring om fødevareområdets vigtige placering i det videre arbejde. I Nidaroserklæringen understreger de nordiske FJLS-ministre de fødevareproducerende erhvervs ansvar for Grøn Vækst. Det handler bl.a. om en økosystembaseret brug af naturen, reduktion af spild, mindske af affald, øget anvendelse af forskning og innovation samt et styrke regionalpolitisk samarbejde.

10.4. EU-fiskeriprotokol

Grønland og EU underskrev den 2. juni 2006 en Fiskeripartnerskabsaftale med tilhørende protokol. I 2012 blev denne aftale fornyet og den tilhørende protokol genforhandlet. Den nye aftale er gældende i perioden 1. januar 2013 til 31. december 2015. Fornyelsen betyder, at fiskeriaftalen ikke er blevet ændret, men at protokollen er blevet revideret på en række områder bl.a. angående gennemsigtighed, bæredygtighed og menneskerettigheder.

Fiskeripartnerskabsaftalen regulerer EU's fiskeri i grønlandsk farvand samt EU's betaling herfor. Betalingen er delt op i en fiskeribetaling, en rederbetaling og sektorstøtte til den grønlandske fiskerisektor fra EU, mod at Grønland stiller de aftalte fiskemængder til rådighed. Derudover findes der i aftalen en finansiel pulje til brug for eventuelt forøgede fiskerimængder, hvis der er mulighed for at stille yderligere kvoter til rådighed for EU end de mængder der er aftalt i protokollen.

Samarbejdet med EU i 2012 inden for rammerne af Fiskeripartnerskabsaftalen har været koncentreret om den fortsatte implementering af den nye protokol, herunder

afrapportering i henhold til ordningen om sektorstøtte, samt allokering af fiskerikvoter til EU.

Det årligt Joint Committee møde, fandt sted i slutningen af november 2012 i København, på Joint Committee mødet, blev man enige om fastsættelsen af de endelige fiskerikvoter der skal allokeres til EU for 2013, samt at fortsætte det hidtidige arbejde med sektorstøtten.

10.5. Fiskeriaftale samt gennemførelse af Protokol for 2013 mellem Grønland og Rusland

Grønland og Rusland har siden 1992 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri og forskning. Aftalen har skabt mulighed for fiskerimuligheder i russisk zone for grønlandske fartøjer, samt fiskerimuligheder i grønlandsk zone for russiske fartøjer. Aftalen skal ses i sammenhæng med aftalen mellem Norge og Grønland.

Det overordnede mål er, at Grønland opretholder teknologisk viden om fiskeri efter torsk. Grønland og Rusland har i dagene 1. og 2. december 2012 i Moskva gennemført forhandlinger om en fiskeriprotokol for 2013 i overensstemmelse med Fiskeriaftalen mellem Danmark/Grønland og Rusland den 7. marts 1992. Med hensyn til de opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2013. Aftalen med Rusland vurderes som tilfredsstillende.

10.6. Fiskeriaftale samt gennemførelse af Protokol for 2013 mellem Grønland og Norge

Grønland og Norge har siden 1992 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri og forskning. Aftalen har skabt mulighed for fiskerimuligheder i norsk zone for grønlandske fartøjer samt samarbejde om forskning af fiskebestande ved Grønland. Aftalen skal ses i sammenhæng med aftalen mellem Grønland og Rusland. Det overordnede mål er, at Grønland opretholder teknologisk viden om fiskeri efter torsk, således, at Grønland står godt rustet, når et regulært torskefiskeri igen kan påbegyndes i Grønland.

Grønland og Norge har gennemført forhandlinger fra den 11.-12. december 2012 om en fiskeriprotokol for 2013 i København. Med hensyn til de opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2013.

10.7. Fiskeriaftale samt Protokol for 2013 mellem Grønland og Færøerne

Grønland og Færøerne har siden 1997 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri. Aftalen har skabt mulighed for fiskerimuligheder i færøsk zone for grønlandske fartøjer. Aftalen opererer med relativt beskedne gensidige kvoter, men anses for vigtig på grund af de øvrige fiskerimæssige relationer Grønland har med Færøerne, først og fremmest i de store organisationer NAFO og NEAFC. Målsætningen i forbindelse med indgåelse af aftale for hvert år er, at der søges opnået det bedst mulige resultat med hensyn til fiskerimuligheder for grønlandske fartøjer.

I overensstemmelse med aftalen mødtes en færøsk og en grønlandsk delegation den 6.-7. december 2012 og forhandlede de gensidige fiskerirettigheder for 2013. Med hensyn til de opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2013. Aftalen har til tider været anvendt til at justere eventuelle uoverensstemmelser i andre sammenhænge.

10.8. Aftale med Island og Norge om Loddebestanden i Farvandene mellem Grønland, Island og Norge (Jan Mayen)

Forskere fra Island og Grønland har den opfattelse, at det er sandsynligt, at loddebestanden er flyttet vestover i de senere år, og lodden dermed forefindes i større omfang i Grønlands fiskerizone end hidtil. Hvis det kan dokumenteres, og det kan sandsynliggøres, at der er tale om en blivende ændring, vil Grønland overveje at opsigte den nuværende aftale, og, som betingelse for en ny, kræve en større andel af kvoten.

10.9. Drøftelser vedrørende potentielt fremtidigt fiskeri i højsøområdet af det Arktiske Ocean

Naalakkersuisut var repræsenteret ved embedsmandsmøde i Washington D.C. april - maj 2013 om potentielt fremtidigt kommercielt fiskeri i højsøområdet af det Arktiske Ocean. Det amerikanske Udenrigsministerium inviterede og arrangerede mødet, hvor kyststaterne til det Arktiske Ocean, Arctic 5, var den inviterede kreds af lande. Grønland var repræsenteret, som del af Kongerigets delegation.

Internt i riget anerkendes det, at i og med, at Grønland er det kystnære territorium til det Arktiske Ocean, så er det også grønlandske interesser og Naalakkersuisuts stillingtagen, der vejer tungest i fastlæggelsen af Kongerigets position.

Generelt findes der, landene i mellem, ikke megen videnskabelig viden omkring økosystemerne og de forskellige fiske- og dyrestandes interageren. Ej heller er der nok viden omkring de stadig foranderlige levevilkår i og omkring det Arktiske Ocean. Der er, i Arctic 5-kredsen, generel enighed om, at den videnskabelige forskning og indsats omkring oceanet skal styrkes, og samarbejdet, forskningsinstitutioner i mellem, skal intensiveres. Der vil derfor blive afholdt workshops senere på året i Norge, og her vil dialogen mellem landenes forskningsinstitutioner fortsætte. Dette støtter Naalakkersuisut naturligvis op omkring.

Endnu foregår der intet kommercielt fiskeri i højsøområdet af det Arktiske Ocean. Der findes endnu heller ikke nogen regulerende fiskeriorganisation for dette havområde. (jævnfør afsnit 10.2) Blandt landene i Arctic 5-kredsen, er der imidlertid enighed om at påbegynde en dialog landene imellem om eventuelle juridiske eller politiske foranstaltninger, som kan forhindre fremtidigt potentielt ulovligt og ureguleret kommercielt fiskeri i oceanets højsøområde, indtil der eventuelt oprettes en regulerende fiskeriorganisation for havområdet.

Naalakkersuisut følger forsigtighedsprincippet med hensyn til fiskeri i det Arktiske Oceans højsøområde, idet den videnskabelige viden som er nødvendig til at kunne starte bæredygtigt kommercielt fiskeri op ikke er til stede. Viden om hvorledes økosystemerne i området påvirker hinanden, og om hvorledes de påvirker økosystemer umiddelbart syd for er også meget mangelfuld. Derfor støtter Naalakkersuisut initiativet til og dialogen for at

forhindre potentielt ulovligt og ureguleret fiskeri i området, indtil de nødvendige juridiske og politiske foranstaltninger er på plads – og til den biologiske viden og rådgivning tillader eventuelt kommercielt fiskeri.

Denne dialog vil fortsætte ved næste møde i Arctic 5-kredsen, som vil blive afholdt i Nuuk i den sidste del af 2013.

10.10. North Atlantic Marine Mammal Commission – NAMMCO

Grønland er sammen med Norge, Island og Færøerne medlem af Den Nordatlantiske Havpattedyrskommission (NAMMCO). NAMMCO blev etableret i 1992 og arbejder for bevarelse, rationel forvaltning og studier af havpattedyr regionalt i Nordatlanten. Andre lande som Canada, Rusland og Japan deltager som observatører i NAMMCO. Det 21. årsmøde fandt sted i Svølvær i september. I forbindelse med NAMMCO's 20 års jubilæum havde Grønland inviteret til et back to back ministermøde for medlemslandenes NAMMCO-ansvarlige ministre under overskriften: "NAMMCO de næste 20 år".

Ministrene var enige om, at NAMMCO opfylder sin rolle som en regional forvaltningsorganisation i overensstemmelse med Havretskonventionen (UNCLOS), og at den har gennemført sin mission som en forvaltningsorganisation, der opererer på et solidt videnskabeligt grundlag.

Endelig konkluderede Ministrene, at NAMMCO er godt rustet til at imødegå fremtidige udfordringer inden for internationalt samarbejde om forvaltningen af havpattedyr.

I NAMMCO arbejder Naalakkersuisut for en bæredygtig udnyttelse af alle havpattedyr, som Grønland enten udnytter alene eller

deler med nabolandene. Derudover er det Naalakkersuisuts ønske at sikre den bedst tilgængelige biologiske rådgivning – udover rådgivningen fra fangererhvervet – i forbindelse med forvaltningen af havets ressourcer.

I 2012 arbejdede Naalakkersuisut på linje med de foregående år hen imod implementering af tidligere NAMMCO-rådgivning samt styrkelse af arbejdet for bæredygtig udnyttelse, der hvor der måtte være problemer. I den sammenhæng var der aktiv deltagelse og bidrag fra fangererhvervet således, at grundlaget for samarbejdet blev øget.

Retten til fangst og udnyttelse af havpattedyr har altid været et af de bærende principper i NAMMCO. Heri indgår også, at denne ret medfører en forpligtelse til, at fangsten foregår bæredygtigt og på en sådan måde, at den minimerer dyrenes lidelser. Fangstmetoder og mulige forbedringer af disse har derfor også haft en central placering i NAMMCO's hidtidige arbejde. Dette er primært foregået i forskellige workshops arrangeret af NAMMCO's arbejdsgruppe om fangstmetoder.

I lyset af de drøftelser, der fandt sted under det Ministerielle møde, blev det besluttet af NAMMCO Rådet at danne en arbejdsgruppe. Arbejdsgruppen skal se på mulighederne for at afholde en international begivenhed i 2015 "Konference om fødevarerikthed og føde fra havpattedyr", hvor brugen af havpattedyrsprodukter vil blive undersøgt i forbindelse med den globale fødevarerikthed.

Komité for Inspektion og Observation meddelte, at det er planlagt at opstarte et kursus for NAMMCO-observatører i marts 2013. Hensigten er at oparbejde et korps af kvalificerede observatører. For Grønlands

vedkommende vil der være involvering af jagt- og fiskeribetjentene.

Næste årsmøde, vil finde sted i foråret 2014 i forbindelse med skift til en biennial møderække.

10.11. Den Internationale Hvalfangstkommission – IWC

Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) er en international organisation der i 2012 har 89 medlemslande fra hele verden, der skal sørge for den rette forvaltning af verdens storhvalbestande og herved muliggøre den fortsatte udvikling af hvalindustrien. Der har siden 1986 været et globalt moratorium. Grønland er medlem under Rigsfællesskabet.

Det er Kongeriget Danmark, der har underskrevet den aftale, som IWC baseres på. Dermed deltager Grønland som en del af den danske delegation i IWC møderne. Naalakkersuisut har tidligere haft et tæt og velorganiseret samarbejde med Udenrigsministeriet omkring store hvaler, men dette har i 2012 været præget af vanskeligheder. Samarbejdet er formaliseret i Rigets IWC-gruppe, hvor også Færøernes Landsstyre er repræsenteret.

Naalakkersuisut støtter princippet om bæredygtig udnyttelse og arbejder for, at der på kort og langt sigt fortsat er mulighed for hvalfangst i Grønland. Naalakkersuisut frygter, at en fortsat underminering af princippet om bæredygtig udnyttelse med tiden vil kunne ødelægge Grønlands muligheder for at drive hvalfangst. Det er også målsætningen, at Naalakkersuisut fortsat arbejder for, at IWC ikke gives kompetence til at forvalte små hvaler.

Årsmødet i 2012

Normalt fordeler IWC kvoterne hvert femte år, dog med mulighed for at enkelte kvoter kan tages op, når der kommer ny rådgivning. Kvoten er bestemt til lokalt forbrug, og der er således ikke mulighed for kommerciel eksport af spiselige hvalprodukter fra Grønland.

Grønland præsenterede på baggrund af kriterier i organisationens regelsæt og konvention sin kvoteanmodning, der var behandlet af den Videnskabelige Komite (VK) og godkendt som værende bæredygtigt. Inden præsentationen på årsmødet var der henvendelser fra EU og Buenos Aires Gruppen (BAG) om, at en kvote på det niveau ikke kunne accepteres, og at de ville have tallene længere ned. Rådgivningen og godkendelsen fra VK på de grønlandske kvoter blev frigivet endeligt lige op til årsmødets begyndelse. Der blev indgået aftale om afholdelse af konsultationer med bl.a. BAG og EU for afklaring af evt. misforståelser eller behov om uddybning af information.

Begge grupper fastlåste imidlertid hurtigt deres position på de nuværende kvoter, eller lavere, hvorved alle muligheder for en konsensus på kvoteanmodningen var umulig. En afstemning blev gennemført, der ikke sikrede Grønland de nødvendige 75 % af stemmerne. Dette betyder, at der ikke blev truffet beslutning om hvalkvoter for Grønland i IWC-regi i perioden 2013-2018.

Af den grund har Grønland fastholdt de af VK anbefalede kvoter og nationalt fastholdt disse kvoter for 2013 – 2014.

Forventninger til næste periodes indsats

IWC har som bekendt altid været skueplads for stærkt polariserede synspunkter vedrørende hvalfangst. Samtidig har der dog i organisationen de facto været enighed om, at

oprindelige folk (ASW) i Alaska, Rusland, Grønland samt St. Vincent and the Grenadines skulle have lov til at drive en begrænset hvalfangst, hvis dette kunne ske på betrykkende vis, dvs. med respekt for, hvad den videnskabelige komité skønnede, at der kan fanges af de relevante bestande og dokumenteret behov for hvalkød.

På årsmødet i 2012 førte uoverensstemmelser vedrørende fortolkninger af konventionens regler og modargumenter som salg af hvalprodukter i restauranter i Grønland, beskyldning om utilstrækkelig data om kødkonversionsfaktor samt det grønlandske krav om kvote, der var sidestillet den videnskabelige anbefaling og hermed større end forrige kvoteblok til at flertal stemte nej til en grønlandsk kvote for kvoteblokken 2013-2018 under årsmødet 2012.

Næste kommissionsmøde er i sommeren 2014, som del af beslutning om at rykke møderækken til biennial møder. Dette vil atter være et kvoteår, da Grønland ved dette møde skal opnå kvoter for perioden 2015-18 samt forklare den nationalt satte kvote for perioden 2013-2014.

Efter Departementets vurdering har etableringen af EU som blok umuliggjort Grønlands/Danmarks muligheder for dels at få nye kvoter til Grønland, og dels på længere sigt at opretholde de kvoter, som man allerede har fået biologisk rådgivning for er bæredygtige kvoter.

I et Rigsfællesskabsperspektiv er det også ganske væsentligt, at Kommissionen lægger op til, at alle hvalfangstoperationer skal bringes ind under IWC's kontrol. Det betyder blandt andet ønske om kompetence på småhvalfangst på Færøerne og i Grønland. IWC har ikke kompetence på forvaltning af småhvaler. Naalakkersuisut har den klare holdning, at forvaltning af småhvaler klart

hører under regionale og bilaterale forvaltningsorganisationer.

Det siddende Naalakkersuisut bekræftede i maj 2013 det tidligere Naalakkersuisuts beslutning om at fastsætte autonome kvoter for store hvaler i 2013 og 2014.

Den danske regering meddelte i juni 2013, at den havde besluttet at melde Kongeriget ud af IWC ved årets afslutning med effekt fra juni 2014, ifald der ikke findes en tilfredsstillende løsning på fangsten og kvotefastsættelsen. Den danske regerings beslutning blev forelagt for Det Udenrigspolitiske Nævn den 20. juni 2013.

Selvstyret har protesteret imod denne beslutning.

10.12. Convention on International Trade in Endangered Species – CITES

CITES liste I indeholder følgende kvoterede arter: finhval, grønlandshval, kaskelot og sildepisker/vågehval (Østgrønlandsk).

CITES liste II indeholder følgende kvoterede arter: hvidhval, narhval, marsvin, sildepisker/vågehval (Vestgrønlandsk) og isbjørn.

CITES liste III indeholder følgende kvoterede art: hvalros.

Isbjørne i CITES COP16

APNN deltog i den danske delegation til CITES COP16 (Washington-konventionen), afholdt i Bangkok, Thailand 3.- 14. marts 2013. Til konferencen var der 3 overordnede punkter af Grønlandsk interesse, især forslaget fra USA om opstilling af isbjørn til CITES' liste I.

Siden foråret 2012, hvor USA sendte en høring om deres intentioner om at stille et forslag til opstilling af isbjørn, har det været i kortene, at de i sidste ende ville stille forslaget. Grønland påpegede dengang i sit høringssvar, at der ikke var grundlag for dette ifølge de biologiske kriterier sat af CITES og revideret ved de sidste to partskonferencer.

Kriterierne til opstilling på liste I foreskriver at:

- ♦ bestanden skal være gået mærkbart tilbage
- ♦ der skulle være en nedgang i størrelsen og kvaliteten på artens habitat
- ♦ eller der skulle være tegn på, at de to foregående kriterier ville være opfyldt i fremtiden

I månederne op til partskonferencen arbejdede EU på et kompromisforslag, som blev præsenteret under selve behandlingen af USA's forslag. EU sendte også en høring til Grønland i denne sammenhæng, men selve indholdet af dette forslag blev løbende udarbejdet under selve konferencen, da EU medlemmerne ikke kunne opnå kompromis. EU indkaldte isbjørnesterne (Polar Bear Range States) til møder og prøvede at finde en løsning, alle parter kunne leve med. Allerede tidligt i processen viste det sig dog at USA og Rusland ikke ville være med til at udarbejde et kompromis, og havde besluttet sig på fortsat at arbejde med det oprindelige forslag fra USA.

Den Canadiske delegation var villig til at samarbejde, men havde dog stærke indvendinger imod dele af indholdet, især muligheden for at indføre eksportkvoter på isbjørne. Grønland prøvede som en del af den danske delegation at afværge, at EU's forslag ikke blev for vidtrækkende. Netop muligheden for at kunne indføre eksportkvoter kunne føre til et 0-kvoter, og det ville i praktisk have været det samme som

at overføre isbjørne på liste I. Dette blev krævet ved flere medlemslandes udtalelser.

Den overordnede stemning i salen viste, at de fleste lande ikke var overbevist til at støtte USA's forslag. Til EU's forslag var der lidt mere tilslutning, da dette gav CITES mulighed for at holde tættere øje med handelen af isbjørneskind uden at overføre isbjørn til liste I. I sidste ende, ville flere lande afvente situationen og eventuelt tage emnet op igen ved næste partskonference i 2016, når der foreligger mere data.

Ingen af de to forslag fik det nødvendige 2/3's flertal til at blive vedtaget.

10.13. The International Union for Conservation of Nature – IUCN

The Internationale Union for Conservation of Nature (IUCN) er verdens ældste og største naturbeskyttelsesorganisation med det formål at bevare økologisk mangfoldighed og bæredygtig udnyttelse af naturen.

Organisationens medlemmer udgøres af stater, statslige myndigheder samt interesseorganisationer (NGO'er). Grønland er medlem via Rigsfællesskabet. For øjeblikket er der 1.264 medlemmer af IUCN, heraf 92 stater, 124 regeringsrepræsentanter, 899 nationale NGO'er, 107 internationale NGO'er og 42 affilierede parter.

IUCN har udviklet Rødlitesystemet og udgiver de internationale Rødlister, der er en fortegnelse over truede plante- og dyrearter. Rødliste vurdere vil sige at foretage en vurdering af plante- og dyrearternes risiko for at uddø ved at henføre den pågældende art til en kategori ved opfyldelse af et eller flere kvalitative og kvantitative kriterier.

Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug (APNN) gav delbidrag til den sidste

verdenskongres i oktober 2012 i Sydkorea, hvor Skov- og Naturstyrelsen deltog på vegne af Rigsfællesskabet. Af de emner der havde størst betydning for Grønland kan nævnes beskyttelse i Arktisk, oprindelige folks rettigheder og global opvarmnings betydning for Rødlistearter.

Departementet for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø og APNN har udgivet Grønlands Rødliste 2007 efter IUCN standarder i starten af 2008 og vil arbejde for en opdateret elektronisk udgave, som hurtigere kan ajourføres, når der kommer ny viden.

Næste generalforsamling sker i efteråret 2016.

10.14. Joint Commission on Narwhal and Beluga – JCNB

Fælleskommissionen om Hvid- og Narhvaler (JCNB) mellem Canada og Grønland fra 1989 hviler på en samarbejdsaftale (MoU) med Canada og Grønland som medlemmer og NAMMCO (Den Nordatlantiske Havpattedyrs Kommission) som observatør. JCNB afgiver biologisk og forvaltningsmæssig rådgivning omkring fællesbestande af hvid- og narhvaler i Baffin Bugt, medens NAMMCO kan give forvaltningsmæssig rådgivning ift. bestande i Davis Strædet og Østgrønland, som ikke findes i Canada, samt arbejde med forskning af hvid- og narhvaler ved Grønland.

Et videnskabeligt møde blev afholdt i februar 2012 i København. Den videnskabelige komite gennemgik 19 videnskabelige rapporter og baseret på disse, viste begge nar- og hvidhval bestande i Baffinbugten positiv udvikling.

JCNB's seneste ordinære møde var i Iqaluit i august 2012. Rådgivning om kvoter på nar-

og hvidhval til Grønland for 2012-2015 er det samme som den tidligere rådgivning fra kvoteåret 2009-2012, da nye data ikke giver anledning til ændring. Der er tendenser for positiv udvikling, men ikke nok til at øge kvoteanbefalingen. Grønlandske kvoter har via den treårig forvaltningsplan for 2009-2012 efterlevet de biologiske og forvaltningsmæssige anbefalinger fra JCNB og agter at fortsætte dermed.

Fangere fra både Canada og Grønland havde en vigtig rolle under diskussionerne i kommissionen. Kommissionen anerkender fortsat værdien og vigtigheden af den øgede anvendelse af brugernes viden gennem samarbejde med lokale fangere med henblik på at udfylde det videnskabelige grundlag for vildtforvaltningen.

Grønland indledte en dialog med Nunavut / Canada om behandling af dele af spørgsmålene vedr. hvid- og narhvaler i NAMMCO-regi og udtrykte den stående invitation til Canada om at blive medlem i NAMMCO.

Ingen af medlemslandene havde på dette tidspunkt en negativ bæredygtighedserklæring på deres hvalbestand grundet manglende viden om enkeltbestande.

Naalakkersuisut vil fortsætte arbejdet med henblik på implementering af tidligere rådgivning samt at opnå en bæredygtig udnyttelse. I den sammenhæng forventes der en aktiv deltagelse og bidrag fra fangererhvervet således, at grundlaget for samarbejdet kan øges.

Næste møde holdes i Grønland, i maj 2014. Fælleskommissionen vurderede, at dette tidspunkt af året er bedre egnet for afholdelse af mødet for både forvalterne og de videnskabelige deltagere.

10.15. OSLO-KONVENTIONEN

Danmark har på vegne af Grønland tiltrådt den såkaldte Oslo-Konvention, The International "Agreement on the Conservation of Polar Bears and their Habitat" fra 1973, hvis primære formål er at der skal samarbejdes mellem staterne der har fællesbestande af isbjørne, om forskning og beskyttelse af isbjørne. Dette samarbejde foregår primært i dag gennem IUCN's isbjørnespecialistgruppe (PBSG) og dialogmøder for isbjørnelandene. Grønland deltager aktivt i dette samarbejde via sine repræsentanter der udpeges. I traktaten opfordres der til indgåelse af samarbejdsaftaler mellem lande, som har fælles isbjørnebestande.

Formålet er, at lande med isbjørnebestande samarbejder om forskning og beskyttelse af isbjørne. Strukturen er et dialogmøde hver andet år på skift mellem landene, som blev genetableret i 2007. Der findes ikke et etableret sekretariat. Traktatens forpligtelser gennemføres nationalt og koordineres mellem de lande hvor der er fælles isbjørnebestande. Forpligtelsen til forvaltnings- og forskningskoordinering gennemføres ved, at forskere fra Grønlands Naturinstitut og en forvalterrepræsentant fra Departementet deltager i PBSG.

Der er blevet afholdt et ekstraordinært PBSG-gruppemøde i 2012, som blev brugt til reorganisering af dens funktioner og opgaver med henvisning til at der nu foregår faste dialogmøder i isbjørne range stater hvert andet år, og PBSG får mange opgaver fra isbjørnelandene. Hensigten var at koordinere indsatsområderne og fremtidige fokusområder.

Der er i 2012 blevet afholdt flere telefonmøder for at planlægge 2013 dialogmødet, herunder forberedelse af fælles og national strategiplaner for beskyttelse og

forskning af isbjørne. Der er ligeledes afholdt telefonmøder for at drøfte USA's forslag om oplystning af isbjørne i CITES, der skulle behandles under CITES COP16, marts 2013

I første halvdel af 2013 til dialogmødet forventes der færdiggjort en national strategi- og handlingsplan for isbjørne. Ligesom der arbejdes for etablering af fælles database for de såkaldte problembjørne, der kommer til eller i nærheden af beboede områder, for at minimere konflikt med mennesker.

10.16. Joint Commission on Polar Bear - JCPB

I oktober 2009 indgik Grønland, Canada / Nunavut en samarbejdsaftale (MoU) om en fremtidig fælles forvaltning og forskning vedr. fællesbestande af isbjørne i Kane Bassin og Baffin Bugten. Bestanden i Davis Strædet er indtil videre udeladt fra dette samarbejde, da bestandssammensætningen ikke kendes 100 %.

Der er blevet afholdt 2 kommissionsmøder, senest i 2010, og næste forventes at ske i 2014, når der foreligger nye data fra biologiske undersøgelser, der startede i 2011.

Indsatsen i 2011-2012 var hovedsageligt af biologisk karakter, hvor begge lande koordinerede en række undersøgelsestiltag

både i Nord- og Vestgrønland.

Undersøgelserne forventes fortsat i 2013, hvorefter der afventes rapportering af undersøgelsesresultaterne senest i løbet af 2014. Der har således ikke været informationer nok til afholdelse af forvaltermøde i 2011 og 2012. Indsatsen i 2012 blev også anvendt til koordinering af høringssvar til USA vedr. forslag om oplystning af isbjørn i CITES. Grundet delte bestande har Grønland og Nunavut tæt samarbejde og koordinering af dels den generelle CITES-sag såvel de sager der specifikt drejer sig om fællesbestande mellem Grønland og Nunavut.

Forventninger til næste periodes indsats

Der forventes genopstart af arbejdet i de øvrige arbejdsgrupper under kommissionen, der har med forvaltning og brugerviden at gøre. Disse afventer nye biologiske data for at genoptage arbejdet som blev stillet i bero i 2010, da man fandt den seneste biologiske rådgivning at være baseret på forældede data. Grupperne vil arbejde med forslag til fordelingsnøgle af kvoter mellem Grønland og Nunavut, ligesom brugerviden og dennes anvendelse fremover forventes struktureret.

11. Departement for Råstoffer, Erhverv og Arbejdsmarked

Når det drejer sig om at fremme Grønlands erhvervsliv i udlandet – og fremme udlandets interessere i at investere i vores land, fokuserer Departementet for Erhverv, Råstoffer og Arbejdsmarked på følgende:

- ◆ Råstof- og storskalaprojekter: tiltrække flere investorer bl.a ved deltagelse i de store råstofmesser
- ◆ Events i udlandet, herunder eksportfremstød
- ◆ Deltagelse i vestnordiske organisationer for samarbejde med fokus på udvikling af erhverv.

Fokuseringen på de grønlandske mineraler har afstedkommet en øget udenlandsk interesse for Grønland og råstofmyndigheden deltager løbende i møder med udenlandske ambassadører og interessenter. Interessen for de grønlandske mineraler understøttes af en vedholdende markedsføring på området, hvor bl.a. markederne i Canada, Australien og senest Kina er blevet centrale fokusområder. Pr. 1. januar 2013 overgik ansvaret for markedsføringen af det grønlandske råstofpotentiale til Departementet for Erhverv, Råstoffer og Arbejdsmarked.

I 2012 deltog Naalakkersuisoq for Erhverv og Råstoffer i en stor, international mineralmesse i Kina, og i forbindelse hermed var der et handelsfremstød i samarbejde med Den Danske Ambassade i Beijing. Handelsfremstødet havde til hovedformål at skabe forretningsforbindelser med interesse for turisme, sælskind og grønlandske fødevarer. Derudover har der ligeledes været handelsdelegationer fra en række europæiske lande på besøg i Grønland. Den udenlandske interesse drejede sig om mulige samarbejdsflader mellem erhvervslivet i de pågældende lande og Grønland.

11.1. Udvikling på råstofområdet

Råstofområdet i Grønland er i vækst og udviklingen indenfor aktiviteter og tildeling af tilladelser er vedholdende. En håndfuld mineral-projekter er efterhånden meget fremskredne med stort potentiale for at blive realiseret, herunder jernprojektet ved Isukasia, Bly/Zink-projektet ved Citronen Fjord, Rubin/Safir-projektet ved Fiskeræset, Eudialyt/Sjældne Jordartsprojektet ved Killavaat Alannguat, Sjældne Jordartsprojektet ved Kuannersuit samt anorthosit-projektet ved Kangerlussuaq (White Mountain).

På kulbrinteområdet har Grønland ligeledes oplevet en vækst over de seneste 10 år. Hvor der i 2002 var meddelt 0 tilladelser med eneret til efterforskning/udnyttelse er der ved starten af 2013 meddelt 20 eneretstilladelser. Udviklingen skyldes bl.a. en række succesfulde udbudsrunder og en virkningsfuld Åben Dør-politik. I 2012-2013 afholdes der en 2-faset udbudsrunde i Grønlandshavet ud for Nordøstgrønland.

Der blev foretaget efterforskningsboringer for første gang i 10 år i 2010 og igen i 2011. Under boringerne fandt olieselskabet et aktivt kulbrintesystem, men ikke olie/gas i tilstrækkelige mængder til at udvikle et produktionsfelt. Såfremt man finder et tilstrækkeligt stort felt, vil der sandsynligvis gå mere end 10 år før en egentlig produktion kan igangsættes.

Der forventes ingen efterforskningsboringer i 2013, men rettighedshaverne har planlagt en række andre aktiviteter, der skal hjælpe med at afdække potentialerne for olie og gas i den grønlandske undergrund.

Selskabernes betydelige finansielle investeringer i afdækningen af den

grønlandske undergrund er en god indikator for troen på det grønlandske potentiale.

11.2. Multilaterale aktiviteter

Råstofstyrelsen tager del i den vidensdeling og erfaringsudveksling, der finder sted inden for rammerne af Arktisk Råd. Der opnåes således dels viden om andre landes regler og praksisser, som kan bidrage til et vedvarende tjek af, at vi i Grønland lever op til bedste internationale praksis. Vidensdelingen går dog også den anden vej, idet vi søger at bidrage til at udvikle og forhøje standarderne for olie/gas aktiviteter i Arktis. Hermed søger vi at sikre, at alle lande i Arktis har samme høje standarder for sikkerhed, sundhed og miljø, hvilket også vil medføre, at Grønland kan bevare sin konkurrencedygtighed på råstofområdet uden at gå på kompromis med disse essentielle hensyn.

Endvidere har der igennem en årrække været deltagelse i arbejdsgruppen PAME (Protection of the Arctic Marine Environment) under Arktisk Råd, som vedrører beskyttelse af havmiljøet i forbindelse med menneskelige aktiviteter. Inden for de seneste år har Råstofstyrelsen i tillæg hertil engageret sig i arbejdsgruppen EPPR (Emergency Prevention, Preparedness and Response) som omhandler forebyggelse, beredskab og bekæmpelse af miljømæssige katastrofer i Arktis.

I løbet af 2011-2013 har Råstofstyrelsen deltaget som Grønlands Selvstyres repræsentant i den oliespilds-beredskabs-Task Force, der blev nedsat på Arktisk Råds ministermøde i Nuuk 2011. Task Forcen har i løbet af 2011-2013 forhandlet om muligheden for at indgå en international samarbejdsaftale mellem de arktiske lande om samarbejde inden for oliespildsberedskab- og bekæmpelse. Da samarbejdsaftalen vedrører oliespild fra såvel råstofaktiviteter som øvrige

aktiviteter (f.eks. skibsfart), og således omhandler både hjemtagne og ikke-hjemtagne ressortområder (havmiljøforurening uden for 3 sømil), indgår Råstofstyrelsen i Kongerigets fælles delegation sammen med det danske Forsvarsministerium.

11.3. Bilaterale aktiviteter

Der er indgået bilaterale aftaler på forvaltningsniveau med Norge (Oljedirektoratet) og Canada (National Energy Board). Endvidere har Råstofstyrelsen erfaringsudvekslingsmøder med de amerikanske forvaltningsmyndigheder på råstofområdet (Bureau of Safety and Environmental Enforcement, BSEE og Bureau of Ocean Energy Management, BOEMRE).

11.4. Vestnordisk samarbejde

Grønland deltager i forskellige fora'er med det formål at styrke de erhvervmæssige bånd til de to andre vestnordiske lande, Island og Færøerne. Konkret drejer det sig om North Atlantic Tourism Association (NATA) og Nordisk Atlantsamarbejde (NORA).

NATA

North Atlantic Tourism Association (NATA) er et turismesamarbejde mellem Grønland, Island og Færøerne. Formålet med det vestnordiske samarbejde er at effektivisere initiativerne mest muligt, når man gennemfører turismemæssige tiltag i Vestnorden. Det skal blandt andet ske ved at styrke, koordinere og sikre et fremadrettet samarbejde på de områder, hvor der er fælles turismeinteresser i Vestnorden. For at

fremme ovenævnte formål er det muligt at søge støtte inden for følgende områder:

- ◆ uddannelse- praktikophold, faglige studieture, skolerejser, turismeuddannelse o.l.
- ◆ udvikling af kombinationsturisme - cruise, temaferier, short break o.l
- ◆ mellemfolkeligt samvirke - Kulturelle arrangementer, skolerejser, o.l.

NATA's budget er på 2.000.000 kroner, hvoraf Grønland bidrager med 500.000 kroner.

I september 2013 er Grønland vært for Vestnorden Travel Mart (VNTM) i Nuuk. De tre landes turistråd skiftes til at arrangere VNTM – hvert andet år af Island og Færøerne og Grønland afholder det på skift hvert andet år. VNTM 2013 arrangeres af Visit Greenland der har haft stor fokus på at udvide antallet af nye købere til dette års arrangement.

Det blev i forbindelse med fornyelsen af aftalen i 2010 besluttet at oprette et deltids sekretariat på Færøerne til blandt at sikre data indsamling i forbindelse med VNTM.

NORA

NORAs formål er at styrke samarbejdet i den vestnordiske region i Nordatlanten, så området bliver kendetegnet ved en stærk, bæredygtig økonomisk udvikling. Det sker bl.a. ved at styrke samarbejdet mellem erhvervsvirksomheder og forsknings- og udviklingsorganisationer på tværs af landegrænserne. NORA's konkrete opgave er:

- ◆ at skabe politiske og faglige arenaer, hvor nordatlantiske problemstillinger drøftes og strategier og fælles initiativer udvikles

- ◆ at formidle og iværksætte projektsamarbejde
- ◆ at virke for udvikling i overensstemmelse med nordiske principper for bæredygtighed
- ◆ at udvikle NORA til en attraktiv platform for nordisk samarbejde med nabolandene

Konkret er fremgangsmåden, at man kan søge om støtte til projekter, der fremmer erhvervssamarbejde mellem Færøerne, Grønland, Island og Kyst-Norge inden for en række afgrænsede områder:

Marine ressourcer: Projekter, der på bæredygtig vis bidrager til at anvende de eksisterende ressourcer, som biprodukter, bioteknologi og fødevarer (marine) på en mere optimal måde.

Turisme: Projekter, der understøtter en bæredygtig udvikling (kultur og natur) af turismen i det nordatlantiske område.

Informations- og kommunikationsteknologi, IKT: Projekter, der bidrager til at udvikle det nordatlantiske område ved brug af IKT.

Øvrigt regionssamarbejde, transport og bæredygtighed i regionen: Projekter, der styrker de nordatlantiske småsamfund, transportforhold – og at udviklingen sker på en bæredygtig måde.

Hvert år betaler Grønland 250.000 kroner i kontingent til NORA.

Grønland har fra juni 2013 og ét år frem overtaget formandskabet i NORA-komiteén. Årsmødet i NORA afholdes i juni 2014 i Nuuk.

11.5. Markedsføring af Grønlands turismepotentiale

Det er Visit Greenlands (VG) opgave at brande og markedsføre Grønland i udlandet. Størstedelen af denne indsats har været rettet mod at udvikle VG's hjemmeside: websitet www.greenland.com som fortrinsvis er rettet mod turister.

Derudover deltager Grønland løbende i diverse events i udlandet, der sætter fokus på Grønland fra forskellige vinkler: Turisme, råvarer, is og vand, film.

Det er planen at aktiviteter som Handelsfremstød i samarbejde med den danske ambassade på relevante markeder skal øges. I 2013 arrangeres igen handelsfremstød i Kina, mens der i 2014 også sættes fokus på Japan.

12. Departement for Sundhed og Infrastruktur

12.1. Ministerrådet for Social og Helse 2012

Den 10.-11. juni 2013 deltager Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed og Infrastruktur Steen Lyngø i det årlige møde i Nordisk Ministerråd for Social og Helse i Stockholm. Udvikling af en bæredygtig velfærdsmodel er omdrejningspunktet for de nordiske social- og sundhedsministres møde.

12.2. 15th International Congress on Circumpolar Health (ICCH15)

Mere end 20 medarbejdere fra Grønlands Sundhedsvæsen, Departementet for Sundhed og Landslægeembedet deltog den 5.-10. august 2012 ved den store internationale sundhedskongres ICCH15 i Fairbanks, Alaska.

De grønlandske deltagere bidrog med et historisk højt antal foredrag, der belyste sundhedstilstanden og sundhedsvæsenets arbejde i Grønland. Foredragene omhandlede blandt andet vold og alkoholrelaterede skader, telemedicin, tuberkulose, fødselsdepression, arktisk sygepleje, rygning, sammenhængen mellem sult og selvpølevet sundhed, og mange andre spændende emner.

Der var ca. 700 deltagere til ICCH15, herunder sundhedspersonale, forskere og repræsentanter for oprindelige folk. Ud over Grønland og Danmark kom deltagerne fra Canada, USA, Rusland, Norge, Sverige, Island, Finland og andre lande med interesse for sundhedsforholdene i Arktis.

Efter kongressen i Fairbanks var deltagerne fra departementet på studietur. Der var blandt andet et besøg på en lokal sundhedsklinik i den lille by Nenana samt møde med

AFHCAN (the Alaska Federal Health Care Access Network), der har udviklet det telemedicinudstyr, som vi i dag bruger i det grønlandske sundhedsvæsen.

12.3. Den amerikanske ambassade i Danmark.

Embedsmænd fra Departement for Sundhed og Infrastruktur samt personale fra sundhedsvæsenet har i maj 2013 haft møder med repræsentanter fra den amerikanske ambassade i København. Repræsentanterne var særligt interesseret i at høre nærmere om det grønlandske sundhedsvæsens brug af telemedicin (Pipaluk), og der var i samme anledning drøftelser omkring mulighederne for et forskningssamarbejde inden for Telehealth Care og udvikling i sundhedsteknologi.

Et andet emne på møderne var Departement for Sundhed og Infrastrukturs samarbejde med amerikanerne om sundhedsbetjeningen i Qaanaaq. Der arbejdes på at få dette samarbejde formaliseret.

12.4. Licensaftale med EU

Som en del af Strategi for Forebyggelse af Rygning 2012-2013 har Departementet for Sundhed og Infrastruktur underskrevet en licensaftale med EU om brug af billedmateriale til advarsler på tobaksvarer. Med denne aftale får Grønland adgang til udvalgte billeder i EU's materiale. Dermed vil der i fremtiden

være mulighed for at indføre regler om kombinerede advarsler (ord og billeder) på tobaksvarer som det er kendt fra andre dele af verden.

12.5. Expert Forum on Tuberculosis in Nunavut

Landslægeembedet deltog i januar 2013, inviteret af sundhedsministeren i Nunavut, i et ekspertforum omhandlende tuberkulose med henblik på at drøfte og komme med anbefalinger til Tuberkulose-strategien i Nunavut.

12.6. Tuberkuloseovervågning i ICS (International Circumpolar Surveillance)

I april 2013 underskrev Landslægeembedet en aftale med de øvrige arktiske lande om fælles dataindsamling og overvågning af tuberkulose. Styring af projektet samt data-administrationen varetages af Health Canada.

12.7. Internationalt samarbejde om rekruttering

Grønland var i oktober 2012 vært for en "Recruit & Retain-workshop" og deltog i april 2013 i en workshop i Norge. Her blev der udviklet fælles rekrutteringsfremmende tiltag.

Projektet Recruit & Retain er i sin slutfase. Der foreligger et resultat af spørgeskemaundersøgelsen foretaget blandt sundhedsfagligt personale i de 6 deltagende lande (Canada, Grønland, Island, Irland, Norge, Scotland og Sverige). Rapporten

samler basisinformation om rekrutterings- og fastholdelsessituationen i de 6 lande og er tilgængelig på www.recruitandretain.eu

Recruit & Retain har åbnet døren for Grønlands permanente deltagelse i et internationalt netværkssamarbejde, der har til formål at fremme rekrutteringen til udkantsområder. Recruit and Retain er et projekt under Northern Periphery Programme.

HR-afdelingen er aktuelt i kontakt med Northern Ontario School of Medicine i Canada, som tilbyder et uddannelsesprogram i "Rural Medicine" for læger. Uddannelse af grønlandske læger i Canada er således i sin spæde undersøgelsesfase. Aktuelt arbejdes der på udvikling af et program for udveksling /rotation mellem deltagerlandene m.m.

12.8. Øvrige aktiviteter

For nuværende foregår de internationale aktiviteter på sundhedsområdet primært på embedsmandsniveau og blandt fagfolk. Der arbejdes bl.a. med e-helse, patientsikkerhed, monitorering, beredskab, forebyggelse og sundhedsfremme.

Endvidere arbejdes der løbende på at udvikle samarbejdsrelationer med nabolande i Arktis og Norden, og særligt i Vestnordisk regi.

Departementet for Sundhed og Infrastruktur bidrager desuden løbende til Rigsfællesskabets Arktiske Strategi.

13. Departement for Familie og Justitsvæsen

13.1. 8. periodiske rapport FN's konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder (CEDAW)

Grønland har i marts 2013 afleveret sin 8. periodiske rapport til CEDAW, som præsenterer aktiviteter, statistikker, lovgivning mv. på ligestillingsområdet i Grønland.

CEDAW-konventionen giver kvinder en række grundlæggende rettigheder på det politiske, sociale, kulturelle og økonomiske område.

De lande, som har tiltrådt konventionen, skal hvert 4. år indgive en rapport til CEDAW

komitéen om implementeringen af konvention. Udenrigsministeriet er ansvarligt for ligestillingssamarbejdet under De Forenede Nationer og koordinerer på vegne af Rigsfællesskabet.

Grønland Selvstyre deltager i Rigsfællesskabets delegation til komiteens periodiske eksaminationer, og udarbejder Grønlands bidrag til de periodiske rapporter.

14. Departement for Uddannelse, Kirke, Kultur og Ligestilling

14.1. Kulturområdet

Sommer 2012 blev en samarbejdsaftale mellem Nunavut og Selvstyrets Departement for Kultur underskrevet. Efterfølgende har der været arbejdet på en 3-årig plan for aktiviteter iht. aftalen.

I forbindelse med grønlandsk værtskab for Arctic Winter Games 2016, har Naalakersuisut og Kommuneqarfik Sermersooq nedsat en Projektejergruppe (Host Society), samt en Styregruppe (Steering Comitee) – som nu har ansat en direktør (General Manager) for værtskabet.

Som repræsentant for Naalackersuisut overværede Martha Lund Olsen Island Games på Bermuda i juli 2013.

Naalackersuisoq for Kultur deltog i forbindelse med Nordisk Session i Ministerrådet for Kultur i Helsingfors, og mødtes her desuden med de to vestnordiske kollegaer, den danske Kulturminister, og andre nøglepersoner indenfor kultur. Det blev med den danske Kulturminister aftalt, at man fremover vil forsøge at arrangere et årligt møde mellem Rigets tre kulturministre, - til gensidig orientering og koordinering af samarbejdet.

Fra sessionen ser Naalackersuisut meget positivt på det vedtagne forslag om at en ny nordisk børn- og unge litteraturpris skal uddeles allerede i 2013, til styrkelse af nordisk børn- og ungelitteratur.

Grundet valget til Inatsisartut måtte Naalackersuisoq desværre melde afbud til åbningen af det fællesnordiske PR fremstød Kulturfestivalen "Nordic Cool 2013" i Kennedy Center i Washington i februar. Men grønlandske musikere og kunstnere havde

fornøjelsen af at deltage i den månedlange Kulturfestival.

Der er, og har altid været bemærkelsesværdigt få ansøgninger fra Grønland til de kulturelle støtteordninger i nordisk regi. Hvilket har medført en øget indsats for at informere om de forskellige støtteordninger og give konkret ansøgningsvejledning. Nordens Institut i Grønland (NAPA), Selvstyret og Kunstnersammenslutningernes paraplyorganisation (EPI) samarbejder nu om offentlige vejledningsseminarer, såvel som nordiske institutioner på besøg i Grønland informerer og vejleder om ansøgningsmuligheder.

14.2. Forskningsområdet

Naalackersuisoq deltog henover årsskiftet 2011-12 i diskussion med minister for forskning, innovation og videregående uddannelser Morten Østergaard samt medlemmer af Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland (KVUG), om fremtidige modeller for udmøntning af midler til arktisk forskning, myndighedsrådgivning om arktisk forskning, samt koordination af arktisk forskning i Rigsfællesskabet. Det blev besluttet at nedlægge KVUG, hvilket skete med udgangen af 2012.

I juli var Naalackersuisoq vært for et møde hvor Pinngortitaleriffik / Grønlands Naturinstitut, The University of Manitoba og Aarhus Universitet underskrev Arctic Science Partnership - en samarbejdsaftale (MoU) om forskning og uddannelse i Arktis. Hermed skabtes et meget stort, internationalt arktisk center, som giver unikke muligheder for omfattende synergimuligheder indenfor

arktisk forskning og uddannelse mellem de 3 deltagere.

Naalakkersuisoq mødtes i november i Nuuk med internet-tidsskriftet (e-magasinet) Polarfronten, for at blive informeret om Polarfrontens planer om at skabe en platform til styrkelse af en bred information om forskningen og forskningsrelaterede forhold vedrørende Grønland og Arktis.

14.3. Gymnasieområdet

Naalakkersuisoq, Palle Christiansen og Premier, Eva Aariak, Nunavut planlagde og gennemførte i november en uddannelseskonference for arktiske undervisningsministre i Iqaluit, Nunavut. Under konferencen gennemførte undervisningsministrene et møde. Under dette møde besluttede ministrene at danne en gruppe af seniormedarbejdere, som skal medvirke til, at møder for arktisk undervisningsministre bliver forberedt og gennemført også i fremtiden. Næste møde for arktiske undervisningsministre vil blive forberedt og gennemført af Samiparlamentet i Karasjok, Norge. Førskole-, folkeskole-, erhvervsuddannelses- samt Gymnasieafdelingen deltog i uddannelseskonferencen i Iqaluit.